

حافظِ ایمان

از

فتنۂ قادیان

(فارسی)

(سنِ تصنیف: 1344ھ بمطابق 1925ء)

تصنیفِ لطیف

قاطعِ فتنۂ قادیان

جناب بابو پیر بخش لاہوری

(بانی انجمن تائید الاسلام، ساکن بھاٹی دروازہ، مکان ذیلدار، لاہور)

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد للہ رب العلمین و الصلوٰۃ و السلام علی رسولہ خیر خلقہ

محمد و آلہ و أصحابہ أجمعین۔

اما بعد۔ بر ناظرین کرام و برادرانِ اسلام واضح باد کہ خدائے تعالیٰ حسن و قبحہ و نیکی و بدی، راستی و کجی، اصل و نقل، صدق و کذب، عیار و قلب، روز و شب، روشنی و تاریکی، ہدایت و ضلالت، کفر و اسلام آفریدہ است و ہر یک را بمقابل دیگرے نہادہ۔ مولانا جامی رحمۃ اللہ علیہ مے فرماید ؎

ہست دریں قاعدۂ ہزل و جد — ضد مبین نشود جز بہ ضد

جائیکہ گل است خار ہم رونما گشتہ و جائیکہ صادقے تشریف فرما ہست کاذبے ہم جلوہ نمائی میکند۔ تاریخ عالم شاہد است کہ اگر انبیاء علیہم السلام دعاوی نبوت و رسالتِ صادقہ کردہ خلق را از چاہِ ضلالت بیروں کشیدہ بہ شاہراہِ ہدایت رسانیدند بمقابلۂ ایشاں مدعیانِ نبوت و رسالت کاذبہ بسیارے از بندگانِ خدا را از صراطِ مستقیم گمراہ ساختہ بچاہِ ضلالت انداختند و خدا تعالیٰ نیز در قرآن حمید فرمودہ: {وَ کَذٰلِکَ جَعَلْنَا لِکُلِّ نَبِیٍّ عَدُوًّا شَیٰطِیْنَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ یُوْحِیْ بَعْضُھُمْ اِلٰی بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُوْرًا O}(الانعام: ۱۱۲)۔ ''وہمچنیں پیدا کردیم برائے ہر پیغامبرے دشمنان کہ شیاطین انداز آدمیان و از جن بطریق وسوسہ القا میکنند بعض ایشاں بسوئے بعض سخن بظاہر آراستہ تا فریب دہند'' چوں معلوم شد کہ مدعی کاذب ہمرنگ صادقان ظاہر شدہ خلق را گمراہ سازد۔ ازیں جہت بر ہر مومن لازم شدہ کہ اول امتحان کند و صدق را از کذب تمیز کردہ دعویٰ مدعی کاذب را قبول نکند۔ مولانا روم فرمودہ

ے

اے بسا ابلیس آدم روئے ہست پس بہر دستے نباید داد دست

پس بدستِ مومنان یک کتاب معیارے ہست کہ برآں محک ہر صادق از اکاذیب شناختہ میشود وآن قرآنِ مجید وفرقانِ حمید است و بعدش احادیث حضرت خاتم النبیین ﷺ وتعاملِ صحابۂ کرام۔ پس اگر شخصے ماررارسن گرداند یا برہوا پرواز کند وہزار اعجاز نماید اگر قول وفعل او خلافِ قرآن وحدیث وتعاملِ صحابۂ کرام باشد مومن کتاب اللہ را باید کہ از وپرہیز دواز چرب زبانی ولفاظی اوفریب بناید خورد وہیچ دعوی اورا کہ خلافِ شریعتِ حقہ باشد قبول نماید۔۔۔۔

خدا تعالیٰ درقرآن شریف خبرے دہد کہ بعد محمد ﷺ ہیچ کس مدعی نبوت ورسالت در دعوی خود صادق نباشد چنانچہ می فرماید: {مَا كَانَ مُحَمَّدٌ اَبَآ اَحَدٍ مِّنْ رِّجَالِكُمْ وَلٰكِنْ رَّسُوْلَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِيّٖنَ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ○} (الاحزاب ۴۰)۔یعنی محمد ﷺ نیست پدر کسے از مردمِ شالیکن رسول اللہ است وختم کنندۂ پیغمبران است وخدا تعالیٰ ہمہ اشیا را دانندہ است۔

این نص قرآنی قطعی است کہ ہیچ پیغمبر بعد از حضرت خاتم النبیین نخواہد شد وہر کہ مدعی گردد کاذب باشد ورسول اللہ ﷺ در تفسیر ایں آیت در متعدد احادیث فرمودہ کہ لَا نَبِيَّ بَعْدِي یعنی بعد از من کسے نبی نباشد۔ از انجملہ چند احادیث نقل کردہ آیند:

حدیث اول: سیکون فی امتی کذابون ثلاثون کلھم یزعم انہ نبی اللہ وأنا خاتم النبیین لا نبی بعدی۔ (ترمذی،ابوداؤد وغیرہ)۔ترجمہ: درامت من سی کس مدعیان کاذب شوند وگمان برند کہ آناں نبی اللہ اند حالانکہ من خاتم النبیین ام کسے نبی بعد من نیست۔

ازین حدیث ثابت است کہ صحیح معنی خاتم النبیین لا نَبِیَّ بَعْدِی است یعنی بند کردن پیدائش پیغمبران چہ از قسم صاحب کتاب و شریعت و چہ از قسم بغیر شریعت۔ چنانچہ در دیگر حدیث تصریح کردہ اند:

حدیث دوم: کانت بنو اسرائیل تسوسھم الانبیاءُ کلّما ھلک نبیٌ خلفہٗ نبیٌ وانہ لا نبی بعدی وسیکون خلفاء فیکثرون۔ (صحیح بخاری صفحہ ۴۹۱)۔ یعنی ادب اموختہ میشدند انبیاء بنی اسرائیل وقتیکہ یک نبی فوت شد بعدش نبی دیگر مے آمد تا کہ تادیب بنی اسرائیل مے کرد۔ اما منکہ خاتم النبیین ام و بعد من کسے دیگر نبی نخواہد شد۔ لہٰذا بعد من خلفا باشد کہ کار ادب آموزی و تبلیغ دین چون انبیاء بنی اسرائیل خواہند کرد۔

ازین حدیث ثابت شد کہ غیر تشریعی نبی نیز بعد از حضرت محمد رسول اللہ ﷺ در امت محمد ﷺ نخواہد آمد بجز حضرت عیسیٰ علیہ السلام کہ نبی سابق بود و ہر کہ دعویٰ کند دروغگو یقین کردہ شود۔

حدیث سوم: عن سعد ابن ابی وقاص قال قال رسول اللہ ﷺ لعلی انت منی بمنزلۃ ھارون من موسی الا انہ لا نبی بعدی۔ (متفق علیہ)۔ ترجمہ: رسول اللہ ﷺ حضرت علی را فرمود کہ تو از من مانند ہارون ہستی از موسیٰ مگر تحقیق بعد من کسے نبی نیست یعنی تو نبی نیستی۔

ازیں معلوم شد کہ کاذب مدعیان کہ خود را امتی نبی و غیر تشریعی نبی نام کردہ اند دروغگو ہستند چرا کہ حضرت علی کرم اللہ وجہہ از ہمہ افرادِ امت فاضل تر اند و از شرف صحبتِ رسول اللہ ﷺ مشرف بودند و متابعتِ تامہ داشتند چوں او را رسول اللہ ﷺ فرمود کہ مانند ہارون ہستی مگر او نبی بود و تو نبی نیستی چرا کہ من ختم کنندۂ انبیاء ہستم بعد از من کسے نبی نباشد

وایں ظاہر است کہ ہارون علیہ السلام غیر تشریعی نبی بود۔ پس ثابت شد کہ غیر تشریعی نبی ہم بعد از حضرت محمد رسول اللہ ﷺ پیدا نخواہد شد و ہر کہ دعویٰ کند کافر و کاذب باشد۔ چنانکہ رسول اللہ ﷺ در حق ''مسیلمہ کذاب'' و ''اسود عنسی'' فیصلہ فرمود و ہر دو را کافر قرار داد و از امت خود خارج نمودہ حکم قتال صادر فرمود و صحابۂ کرام رضی اللہ عنہم عمل بر آں حکم کردند و مسیلمہ و اسود عنسی را ہلاک کردند از یں تعامل صحابہ و حکمِ رسول اللہ ﷺ چوں مہر نیمروز ثابت شدہ است کہ ہر کہ دعویٰ نبوت کند کافر و کاذب باشد و از امت محمدیہ خارج گردد۔ اگرچہ اہل قبلہ باشد و ایمان بر رسالت محمد ﷺ داشتہ باشد و ارکانِ اسلام را بجا آورد چرا کہ ہر کہ دعویٰ نبوت کند منکر ختم نبوت شود و منکر ختم نبوت باجماع امت کافر است وایں قول او مردود است کہ من از متابعتِ تامہ محمد رسول اللہ ﷺ بمقامِ نبوت رسیدہ ام و دعویٰ نبوت من خلاف شرع محمدی ﷺ نیست چرا کہ چوں شرط فوت شود مشروط ہم فوت گردد۔ چوں مرزا خود میگوید کہ از متابعتِ محمد رسول اللہ ﷺ مرتبۂ نبوت یافتہ ام خودش بکفرش اقرار آوردہ چرا کہ دعویٰ نبوت منکر ختم نبوت سازد و منکر ختم نبوت کافر گردد۔ وایں دعویٰ مرزا دلیلے ندارد کہ از متابعتِ تامہ مرتبۂ نبوت یافتہ ام۔ اگر تابع محمد ﷺ مے بود خود دعویٰ نبوت و رسالت نمیکرد۔

دوم: مدعی نبوت شدہ تنسیخ قرآں نے کرد چنانکہ او نوشتہ است کہ جہاد را حرام میکنم۔

سوم: حج بیت اللہ را ترک نمیکرد۔

واو چوں از جہاد و حج محروم ماند شرط متابعتِ تامہ فوت شد۔ لہٰذا نبی بودنش بقول خودش باطل گردید۔ مسیلمہ کذاب را بر مرزا افضلیت در متابعت حاصل بود کہ حج کردہ بود۔ و اسود عنسی نیز فریضۂ حج ادا کردہ بود۔ پس ثابت شد کہ از متابعتِ نبی نبوت حاصل نگردد وایں خطائے اصولی است چرا کہ نعمتِ نبوت کسبی نیست کہ ہر کہ متابعتِ نبی کند خود نبی گردد۔

حدیث چهارم: عن عقبة ابن عامر قال قال النبی ﷺ لو کان بعدی نبی لکان عمر بن الخطاب۔ (ترمذی، مظاہر حق، جلد ۴ ص ر ۶۷۳)۔ ترجمہ: بفرض محال اگر کسے بعد من نبی مے بود عمر ابن الخطاب ہست۔

حضرت عمر جلیل القدر صحابی بود و از فیض ہمنشینی رسول اللہ ﷺ فیض یافتہ بود صاحب الہام بود چوں او نبی نشد کسے دیگر چہ بینہ وارد کہ بر الہامِ خود دعویٰ نبوت کند۔ مرزائے قادیانی میگوید کہ:

''من بخدا سوگند میخورم کہ من بر الہامات خود چناں ایماں دارم کہ بر قرآن شریف و دیگر کتب الہیہ۔ و چنانکہ قرآن شریف را قطعی و یقینی کلام خدا میدانم۔ ہمیں طور کلامیکہ بر من نازل میشود او را قطعی و یقینی کلام خدا یقین دارم''۔ (حقیقۃ الوحی، مصنفہ مرزا، صفحہ ر ۲۱۱)

برادرانِ اسلام: آگاہ باشید و بہ بینید کہ حضرت عمر رضی اللہ عنہ کہ جلیل القدر صحابی بودند و در خیر القرون بودند و خادم اسلام چناں کہ فتح بیت المقدس و دیگر ممالک از کارنامہائے اوست و در زیر وحی رسالت او را الہام مے شد۔ حضرت عمر رضی اللہ عنہ بر الہام خود عمل نمی فرمود تاوقتیکہ تصدیق وے از قرآن نبے کرد۔ مگر زٹل (خود بافیہائے) ایں کاذب را ملاحظہ فرمائید کہ میگوید: ''مرا بر الہام خود چناں ایمان است کہ بر تورات و انجیل و قرآن'' و با ایں بے ادبی و گستاخی دروغ مے باخد کہ از متابعت محمد ﷺ مرتبہ نبوت یافتم و خدمات اسلام چناں کردم کہ خدا تعالیٰ نبوت و رسالت را بر من کرامت فرمودہ و ایں دلیل وے باطل است چرا کہ حضرت عمر رضی اللہ عنہ کہ اکثر حصہ دنیا فتح کردہ اشاعت اسلام کرد۔ او را نبوت نداده شد۔ مگر کاذبے دجالے را کہ ہیچ خدمت اسلام نکرد و فرائض اسلام را ترک کرد بہ بہانہ اشاعت اسلام اشاعت نبوت و رسالت و مسیحیت و مہدویت کاذبہ خود کرد۔ و چناں تخم بغاوت رسول

اللہ ﷺ کاشت کہ بعدش مریدانِ او ہم مدعیان نبوت کاذبہ میشوند۔ مولوی عبداللطیف (ساکن موضع گناچور ضلع جالندہر) مدعی نبوت ومہدویت است۔ دیگر مدعی نبوت نبی بخش (ساکن معراجکے ضلع سیالکوٹ) است۔ ہر دو مدعیان نبوت مریدان مرزا قادیانی ہستند و مسلمانان را گمراہ میکنند۔

وجانشین مرزا قادیانی یعنی پسرش مینویسد کہ ما اعتقاد داریم کہ کلامِ خدا گاہے بند نمیشود مگر کلام خدا را کہ بر مولوی عبداللطیف و نبی بخش جدید مدعیان نبوت نازل شدہ ایمان نمی آرد و بمعہ مریدان خود از انکار دو نبی بقول خود کافر شدہ است چرا کہ خلیفہ قادیانی ہمہ مسلمانان عالم را کافر میگوید بدیں دلیل کہ منکر نبوت یک نبی کافر است و مرزا پدرش چونکہ نبی بود۔ لہٰذا ہمہ مسلمانان عالم بہ سبب انکار نبوت مرزا کافر شدہ اند حالا ما میگوئیم کہ شما و جماعت شما از نبوت دو مدعیان کہ چوں شما مرید مرزا ہستند و خدا تعالیٰ آنانرا نبوت دادہ چرا انکار میکنید و کافر میشود۔ مگر افسوس جوابے نمیدہند و نہ ایں ہر دو مدعیان نبوت و مہدویت را قبول کنند۔ در حق آنچنیں مردمان خدا تعالیٰ مے فرماید: {لِمَ تَقُولُوْنَ مَا لَا تَفْعَلُوْنَ} یعنی چرا سخنے میگوئید کہ خود براں عمل نمیکنید۔

حدیث پنجم: قال رسول اللہ ﷺ فانی آخر الانبیاء وان مسجدی آخر المساجد (صحیح مسلم)۔ یعنی من تحقیق اخیر انبیاء ہستم و تحقیق مسجد من اخیر تمام مساجد انبیاء است۔

حدیث ششم: انا خاتم الانبیاء و مسجدی خاتم مساجد الانبیاء۔ ترجمہ: یعنی رسول اللہ ﷺ فرمودہ است کہ من ختم کنندۂ ہمہ پیغمبرانم و مسجد من ختم کنندہ مساجد انبیاء است۔ (کنز العمال، جلد ۶، ص ۲۵۶)

حدیث ہفتم: انہ لا نبی بعدی و لا أمۃ بعد کم یعنی فرمود رسول اللہ ﷺ کہ نیست کسے

نبی بعد من ونیست ہیچ امت بعد شما۔ یعنی بعد محمد یہ علی صاحبها الصلوٰۃ والسلام والتحیۃ۔ (کنز العمال، جلد ۳)

ازیں حدیث ثابت میشود کہ بعد از محمد رسول اللہ ﷺ نبی صادق نباشد چرا کہ محمد ﷺ آخری نبی امت وامت وے آخر امتہا۔ اگر کسے نبی باشد امت او ہم خواہد بود ودریں صورت نہ محمد ﷺ آخری نبی میماند ونہ امت وے ختم کنندۂ ہمہ امتہا خواہد ماند۔ پس از نصوص قطعیہ ثابت شد کہ صادق نبی کسے بعد خاتم النبیین نباشد الا کاذب مدعیان تا روز قیامت بیائند۔ چنانچہ حضرت عیسیٰ علیہ السلام ہم فرمودہ است: انجیل برناس، فصل ۹۷، آیت ۵ لغایت ۹: ''عیسیٰ گفت برایں خبر مرا تسکین است رسولیکہ بعد من بیاید یعنی محمد ﷺ آں ہر یک دروغ خبر والزام را کہ درحق من گمان دور کند ودین او در ہمہ عالم شہرت یابد ودر تمام دنیا رائج وعام شود چرا کہ خدا تعالیٰ بہ ابراہیم چناں وعدہ دادہ است وچیز یکہ مرا تسلی دہد آنست کہ دین آن رسول حدے وغایتے نماند چرا کہ خدا تعالیٰ او را محفوظ دارد۔ کاہن در جواب گو کہ بعد ازیں رسول (محمد ﷺ) وگر رسولاں ہم بیائند یسوع رسول جواب داد کہ او رسول کسے دیگر رسول از طرف خدا تعالیٰ فرستادہ نشود مگر جماعتے از کذابان نبوت بیائیند''......(الخ)۔

حضرت محمد رسول اللہ ﷺ برائے آگاہی امت خود بطور پیشین خبر دادہ است کہ در امت من بست و ہفت کذاب ودجال کہ درمیان آں زنان باشد پیدا شوند کہ دعویٰ نبوت ورسالت کنند حالانکہ من خاتم النبیین بعد من ہیچ کس نبی نخواہد شد عبارت حدیث این است: فی امتی کذابون دجالون سبعة وعشرون منهم اربعة نسوة وانی خاتم النبیین لا نبی بعدی۔ رواه احمد والطبرانی وایضاً عن حذیفة (کنز العمال: جلد

۷، ص ۱۷۱)۔ سمعت النبی قال: انّ بین یدی الساعة کذابین فاحذروھم (صحیح مسلم)

یعنی از حضرت جابر بن سمرہ روایت است کہ از رسول اللہ ﷺ شنیدہ ام کہ فرمودہ بودند کہ در قرب قیامت مدعیان کاذب پیدا شوند در امت من پس پرہیز کنید۔

حدیث ہشتم: لا تقوم الساعة حتی یبعث دجالون کذابون قریبا من ثلاثین کلھم یزعم انه رسول اللّٰہ رواہ احمد ومسلم والبخاری والترمذی عن أبی ھریرة (کنز العمال' جلد ۷، ص ۱۷۱)۔ یعنی احمد بن حنبل و مسلم و بخاری و ابوداؤد و ترمذی از ابو ہریرہ روایت کردہ کہ قیامت نخواہد آمد تا وقتیکہ سی (۳۰) دجال و کذاب در امت من پیدا نشوند کہ آن تمام گمان برند کہ آنہا رسول اللہ ہستند۔

احادیث بسیار اند اما بغرض اختصار بریں ہشت اکتفا میکنیم۔ برائے مومن کتاب اللہ و رسول اللہ ﷺ یک آیت و یک حدیث کافی است و برائے منکر ہزار ہا ہم فائدہ ندارد۔

پس چوں حضرت عیسیٰ علیہ السلام و حضرت محمد رسول اللہ ﷺ قبل از وقت برائے آگاہی امت ظہور شدنِ چنین دجالون کذابون مدعیانِ نبوت و رسالت و مسیحیت خبر دادہ تا کہ امت گمراہ نشود و مشاہدہ ہم رفتہ کہ در مدتِ سیزدہ صد سال بسیارے کذابون مدعیان پیدا شدند و پیشینگوئی راست آمد بلکہ دو کس در عہدِ حضرت محمد رسول اللہ ﷺ پیدا شدند و دعویٰ وحی و رسالت کردند و بعد ازاں در ہر صدی بسیارے مدعیانِ نبوت گذشتہ ذکر آناں بطور اختصار در ذیل میکنیم تا کہ مسلمانان را واضح باد کہ قبل از مرزائے قادیانی حسب پیشینگوئی مذکورہ بالا کاذب نبی گزشتہ ان و تا قیامت خواہند آمد۔ مقامِ تعجب نیست کہ مرزا دعوے نبوت کردہ از امت خارج شد۔ قبل از ایں مفصلہ ذیل اشخاص دعاوی کردند و از حکم خلفائے

اسلام نابود شدند۔

۱......**مسیلمہ کذاب:**

مسیلمہ بود از قبیلۂ حنیفہ و میگفت کہ من نبی و رسولم مگر تابع محمد ﷺ و قرآن۔ چنانچہ مرزا گوید و دعویٰ او این بود کہ چنانکہ ہارون علیہ السلام نبی بود تابع موسیٰ علیہ السلام بود من ہم تابع محمد ﷺ ام و نبوت من بغیر شریعت جدیدہ است و نامہ بخدمت اقدس محمد رسول اللہ ﷺ فرستاد کہ من بہ نبوت و رسالت شریک جناب ہستم نصف ملک مارا است و نصف ملک برائے شما۔ حضور ﷺ بجواب نوشت کہ در دعوی نبوت و رسالت کاذب ہستی ملک دادن و نہ دادن در اختیار خدا است ہر کرا خواہد بدہد حکم صادر فرمودند کہ مسیلمہ کاذب مدعی نبوت است و کافر شدہ است اورا و جماعت اورا کہ از یک لک بیش بود قتل باید کرد۔ چنانچہ در عہدِ خلافت حضرت ابا بکر صدیق رضی اللہ عنہ خلیفۂ اول مسیلمہ بعد جنگ و جدالِ بسیار ہلاک شد و جماعتِ او نیز نابود کردہ شد۔ صداقتِ مرزا ہم ثابت میشدے اگر بوقت کسے خلیفۂ اسلامی دعویٰ میکردے۔ ایں ہمہ دعاوی مرزا نقل مسیلمہ کذاب است کہ گوید: ''بغیر شریعت نبی ام و تابع محمد رسول اللہ ﷺ ام دعویٰ من خلاف محمد ﷺ نیست''۔

(مفصل حالاتِ مسیلمہ در تاریخ کامل ابن اثیر جلد ۲ صفحہ ۱۵۰ باید دید)

۲......**اسود عنسی:**

اسود عنسی بود کہ بسیار شعبدہ باز بود و مرد مان را بہ شعبدہ بازی خود رام میکرد این کذاب نیز در زمان حضرت خاتم النبیین ﷺ بودہ است و بحکم حضور ﷺ نابود و معدوم کردہ شد۔

(تاریخ کامل ابن اثیر، جلد دوم صفحہ ۱۳۹)

۳......**مختار ثقفی:**

این ہم کاذب مدعی نبوت بود مگر خود را مستقل نبی نمیدانست خود را مختار محمد ﷺ مے نوشت چنانکہ مرزا گوید کہ نبوت و رسالت من تابع نبوت و رسالت محمد ﷺ است۔ خبر خروج این کذاب رسول اللہ ﷺ دادہ بود چنانچہ مسلم روایت میکند۔ (کنز العمال' جلد ۷' ص ۱۷۰)

۴......**سلیمان قرمطی:**

سلیمان قرمطی است کہ در خانہ کعبہ رفتہ سنگِ اسود را برکند و دعویٰ میکرد کہ خلقت را پیدا کردہ ام وفنا ہم خواہم کرد۔ (تاریخ الخلفاء، صفحہ ۲۶۳)۔ مرزا ہم میگوید کہ من رُدّر گوپال ہستم ۔یعنی فنا کنندہ پرورش کنندہ منم۔ (حقیقۃ الوحی، صفحہ ۸۵، مرزا)

۵......**لا:**

این کاذب از ملک مغرب خروج کرد و میگفت کہ حدیث رسول اللہ ﷺ ہست کہ بعد من 'لا' نبی خواہد شد و حدیث "لا نبی بعدی" پیش میکرد۔

۶......**مدعیہ نبوت:**

زنے دعویٰ نبوت کرد۔ خلیفہ وقت از و پرسید کہ بر پیغمبر آخر زمان ایمان داری۔ گفت بلے۔ خلیفہ گفت کہ رسول اللہ ﷺ فرمودہ است کہ "لا نبی بعدی" یعنی بعد از من کسے نبی نباشد۔ آن زن جواب داد کہ دریں حدیث برائے مرد ممانعت است نہ برائے زن۔

۷......**عطا:**

این کاذب بنامِ ابن مقنع معروف بود و قائل و معتقد مسئلہ حلول بود میگفت کہ خدا تعالیٰ در ہمہ پیغمبران حلول کردہ است و حالا در من حلول کرد۔ مرزا ہم معتقدِ مسئلہ حلول

است کہ خود را اوتار و بروزِ خدا میگوید۔ چونکہ مدعیانِ کاذب بسیار بودہ اند لہٰذا درایں مختصر بر ایں قدرِ قلیل کفایت درزیدہ ذکرِ کاذب موجودہ میکنم تا برادرانِ اسلام بر غلط بیانی وگندم نمائی وجو فروشی مریدانِ مرزا کہ خود را احمدی گویند راہِ ضلالت اختیار نمودہ گمراہ نشوند و بر صراطِ مستقیم قائم بمانند و بر چرب زبانی وخلاف بیانی کسے "غلام احمدی" مائل نشوند و دولتِ ایمان از دست ندہند۔

مرزا غلام احمد قادیانی

در ملک ہندوستان بصوبۂ پنجاب علاقہ ضلع گورداسپور قصبہ ایست کہ اورا قادیان گویند در انجا شخصے حکیم حاذق بود مرزا غلام مرتضیٰ نام در خانہ وے در سال ۱۸۴۰ء یا ۱۸۳۹ء پسرے پیدا شد کہ نامش بطور تفاؤل غلام احمد نہادند۔ مرزا غلام احمد بعد از تحصیل علم فارسی وعربی بقدر ضرورت در ضلع سیالکوٹ محرر انکم ٹیکس (محاصل کہ حکومت از رعایا بر آمدنی وصول میکند) بمشاہرہ پانزدہ روپیہ ملازم دولتِ انگلیس شد۔ در سیالکوٹ بحالتِ ملازمت تنگدست بود لہٰذا ارادہ کرد کہ در امتحان مختاری (قانون پیشہ کہ از وکالت قدرے کم است) کامیاب شدہ پیشہ وکالت اختیار کند مگر از شومی طالع در امتحان کامیاب نشد۔ کیمیا گری ہم مے آموخت مگر نسخہ کہ بذریعہ آن زرے سازند درست نیامد۔ یک عرب پیشِ مرزا آمد و چند عمل باد آموخت وگفت کہ این وظیفہ بخواں خدا تعالیٰ سببے پیدا کند کہ تو انگر وصاحبِ مال خواہی شد۔ مرزا ملازمت ترک نمود و بشہر لاہور آمد و در مسجد (معروف) چینیاں بہ پیش مولوی محمد حسین (غیر مقلد) صاحب بٹالوی ملاقات کرد وہم در مسجدِ مذکورہ سکونت اختیار کرد چرا کہ مرزا قبل از دعویٰ نبوت غیر مقلد بود۔ وچونکہ عوام اہل اسلام از غیر مقلدان نفرت مے داشتند و وہابی گفتہ تنفر میکردند۔ مرزا مولوی محمد حسین صاحب را گفت چناں ارادہ دارم کہ

کتابے تصنیف کنم کہ در و بر ہر مذہب اسلام را صداقت و غلبہ باشد۔ مولوی صاحب اتفاق کردند و معاونِ مرزا شدند چرا کہ دراں وقت عجب مصیبت بر اہل اسلام بود کہ سوامی دیانند بانی مبانی آریہ سماج پیدا شدہ بود و مردم آریہ از ہر طرف بر مذہب اسلام خوردہ میگرفتند۔ دران وقت وجودِ مرزا بغایت غنیمت شمردہ شدد ہمہ فرقہ ہائے اسلامیہ بمدد وے استادہ شدند برائے تصنیف کتاب ''براہین احمدیہ'' چندہ دادند و برائے اعانتش اشتہار مشتہر کردند غرض ہمہ مددگار وے شدند مگر افسوس کہ کتاب ''براہین احمدیہ'' کہ موعودہ سہ صد جزو بود شائع نشد و مرزا بجائے تردیدِ مذہب نصاریٰ و آریہ مذہبِ اسلام را خراب کردن گرفت و اعتراضات کہ آریہ و عیسائی و برھمو وغیرہ بر اسلام میکردند۔ مرزا و مریدانش چناں اعتراضات بر اسلام کردن آغاز نمودند و دعاوی خود را بہ اشتہارہا و کتابہا نوشتن آغاز کردندن و مسلمانان را در بلائے عظیم گرفتار ساختند کہ علما یکطرفہ آریہ و عیسایانرا جواب میدادند و طرف دیگر تحرارات خلاف شرع مرزا جواب مینوشتند واز چندۂ مسلمانان کہ برائے تردید آریہ و عیسایان وغیرہ جمع کردہ بودند از ہر دو طرف با خود افتادند۔ چوں دعوئ مسیحیت و مہدویت و نبوت و رسالت مرزا مسلمانان شنیدند علمائے اسلام فتاویٰ کفر بر مرزا صادر کردند و علمائے مکہ معظّمہ و مدینہ طیبہ و ہندوسندھ و افغانستان و بغداد وغیرہ وغیرہ اشتہار جاری کردند کہ مرزا چون مسیلمہ کذاب است و انکار ختم نبوت کردہ مدعی نبوت و رسالت کاذبہ خود شدہ است از و علحدگی اختیار باید کرد۔ پس ہمہ مسلمانان صاحب علم و ہوش از مرزا جدا شدند وآن کسان کہ در خود مادہ مسیلمہ پرستی پنہاں ۔۔۔۔۔۔ ہمراہ مرزا ماندند۔ مرزا اگر مسلمان بودے فتاوی علمائے اسلام دیدہ توبہ کردے مگر بعد ازاں مرزا نہایت جسارت کردہ مریدانِ خود را حکم داد کہ از مسلمانان جدا شوید چرا کہ ہمہ مسلمانانِ عالم بہ سبب انکارِ نبوت و رسالت من کافر شدہ

اندو من کہ مسیح موعود یا شم ہر کہ انکارِ مسیحیت من کند کافر است چرا کہ خبر آمدنِ من حضرت مخبر صادق محمد ﷺ دادہ است و من ہماں ابن مریم ہستم کہ درآخر زمان نازل شدنی بود و بر دعویٰ خود این دلیل پیش کرد کہ من چونکہ مریم ہستم ازین سبب بطور استعارہ من حاملہ شدم و بعد از نُہ ماہ بچہ زادم کہ او عیسیٰ بود۔ پس خدا تعالیٰ مرا از مریم عیسیٰ ساخت ترجمہ اصل عبارتِ او این است:

چوں مریم روحِ عیسیٰ علیہ السلام در من نفخ کردند و مرا برنگِ استعارہ حاملہ رار دادند آخر بعد چند ماہ کہ مدتش زیادہ از دہ ماہ نبود مرا از مریم عیسیٰ علیہ السلام ساختہ شد۔

(کشتیٔ نوح، ص ۴۷)

این دلیل چناں مضحکہ خیز را مریدانِ مرزا قبول کردند و او را مسیح موعود پنداشتند مگر چونکہ مسیح نبی و رسول بود ازیں مر مرزا خیال کرد کہ چونکہ من مسیح موعود ہستم رسول و نبی ہم منم دور سال ۱۹۰۸ء عیسوی دعویٰ نبوت و رسالت در اخبارِ خود کہ نامش اخبار بدر قادیان بود بدیں الفاظ شائع نمود کہ نبی و رسول ہستم از فضل خدا۔ (اخبار بدر ۵ مارچ ۱۹۰۸ء)

چونکہ این دعویٰ خلافِ اجماعِ امت محمدیہ بود علمائے ہند و عرب و بغداد فتویٰ بکفر وے شائع کردند چرا کہ مدعی نبوت بعد از حضرت خاتم النبیین ﷺ باجماع امت کافر است۔ باید کہ اہل اسلام تدبر و تفکر فرمائیند۔

۱......ابن حجر رحمۃ اللہ علیہ در فتاوی خود مینویسد: من اعتقد وحیا من بعد محمد ﷺ کان کافرا باجماع المسلمین۔ یعنی کسیکہ بعد محمد ﷺ دعویٰ کند کہ بر من وحی نازل میشود او نزد جمیع مسلمانان عالم کافر است۔

۲......ملا علی قاری در 'شرح فقہ اکبر' نوشتہ کہ: دعوی النبوۃ بعد نبینا محمد ﷺ کفر

باجماع۔ یعنی دعویٰ نبوت بعد نبی ما محمد ﷺ باجماعِ امت کفر است۔ مگر مرزا غلام احمد در کتب خود نوشتہ کہ من چونکہ مسلمان ہستم و تابع محمد ﷺ مرا دعویٰ نبوت میسر دو سزاوار است چراکہ این دعویٰ خلافِ شرع محمدی ﷺ نیست کہ من بروز محمد ﷺ ام و فنافی الرسول ہستم ازین سبب دعویٰ نبوت من خلافِ نصوص شرعیہ نیست۔ اگر چہ این شاعرانہ لفاظی بہ جوے نمی ارزد و این لغو طریق استدلال بجوے برابر نیست لاکن انگلسی دانان کہ از علمِ دین بے بہرہ بودند و نیز بیعت کردہ مرید شدہ بودند این چنیں دلائل را قبول کردند و او را مسیح موعود تسلیم کردند۔ مرزا چون جمعیتِ خود دید جماعت خود علیحدہ ساخت و مریدانِ خود را حکم داد کہ چونکہ علمائے اسلام مرا کافر میگویند د مرا نبی و رسول نمیدانند۔ لہٰذا خود کافر شدہ اند چراکہ انکار یک نبی کفر است اگر چہ آں نبی قبل از محمد ﷺ باشد یا بعد از حضرت خاتم النبیین ﷺ۔ پس مریدانش کہ خود را احمدی بینامند و وجہ تسمیہ احمدی این است کہ ایشان مریدان مرزا غلام احمد قادیانی اند و ایں جماعت از مسلمانان مقاطع کردہ در معاملات و عبادات و عروسی وغیرہ کنارہ کشیدند فریضہ باجماعت و نماز عیدین و جمعہ و جنازہ با مسلمانان ترک کردند و در امور سیاسی ہم از مسلمانان جدا شدہ اند۔

وقتیکہ مسئلہ خلافت درمیان او فتاد این جماعت بہ کفار پیوست و آشکارہ گفتند کہ خلیفۃ المسلمین ترکی خلیفہ ما احمدیان نیست خلیفہ ما در قادیان است۔

غرض کہ این جماعت من کل الوجوہ خلافِ اہل اسلام است و شب و روز سعی میکنند کہ جمیع مسلمانان بوے پیوند شوند ہر ممکن حیلہ بکار برند و تبلیغ رسالت رسول قادیانی میکنند و بہ بہانۂ تبلیغ اسلامیہ پول گرد آوردہ تبلیغِ احمدیت (رسالت مرزا) کنند گانرا بہ ممالکِ دیگرے فرستند تا کہ مسلمانان را مسیحیت و رسالتِ مرزا تلقین کنند۔ چونکہ دنیا عالم

اسباب است ہر کہ سعی کند و ہر کہ مدعی شود عوام کالانعام پیروی او میکنند۔ ازین سبب اکثر مردم بدامِ وے افتند۔ درین ایام شورشِ عظیم رونمودہ و مشہور عام شدہ است بلکہ روزنامہا این خطرہ ظاہر نمودہ کہ مبلغانِ این جماعت بہ بخارا رسیدہ آنجا تخم ریزی مذہبِ خود (رسالت و مسیحیت مرزا) خود کردہ اند و ہنوز ارادہ خاص کابل دارند۔ این خبر ہم بوضوح پیوست کہ چند کسان مذہبِ خود را پنہاں داشتہ بہ کابل رسیدہ اند و سعی میکنند کہ مذہبِ خودِ شانرا دران مملکت اشاعت کنند۔ بطورِ اختصار عقائد این جماعت نوشتہ آیند تا کہ مسلمانان ازین گروہِ گمراہان گول نخورند۔

دعویٰ نبوت و رسالت

۱...... آنچہ من بشنوم ز وحی خدا بخدا پاک دانمش ز خطا
ہمچو قرآن منزہ اش دانم از خطا ہا ہمیں است ایمانم

(درثمین، مصنفہ مرزا غلام احمد قادیانی)

۲...... چنانکہ من بر آیاتِ قرآن شریف ایمان دارم ہمانان بغیر فرقِ یک ذرہ بر وحیٔ خود ایمان دارم۔ (اشتہار مورخہ ۵ نومبر ۱۹۰۱ء)

۳...... "قل یا ایھا الناس انی رسول اللّٰہ الیکم جمیعا"۔ اے مرزا مردم را بگو کہ من رسول شدہ اند بطرف شما آمدہ ام۔ این الہامِ مرزا است کہ بر رسالتِ مرزا دلیل آرند۔

(الاخبار الاخیار، صفحہ ۳)

۴...... آن خدا حقیقی خدا است کہ رسول خدرا در قادیان فرستادہ است۔ (دافع البلاء، صفحہ ۱۱)

۵...... قادیان از طاعون محفوظ خواہد ماند چرا کہ تخت گاہ رسول است۔ (دافع البلاء، صفحہ ۱۰)

۶...... حقیقی خدا آنست کہ رسولِ خود را بہدایت و دینِ خود فرستادہ "انا انزلناہ قریباً من

القادیان" یعنی آن رسول را قریب قادیان نازل کردیم۔ (ازالہ اوہام، حصہ اول، ص ر ۱۶۴)

۷......مراد عویٰ است کہ من نبی و رسول ہستم۔ (اخبار بدر، ۵ ر مارچ ۱۹۰۸ء)

۸......قسم بخدائیکہ جانم بہ قبضۂ اوست کہ او مرا اسمِ نبی عطا فرمودہ است۔

(تتمہ حقیقۃ الوحی، ص ۶۸)

۹......چندیں اولیاء و ابدال و اقطاب کہ قبل از من گذشتہ اند آنہا را این قدر حصہ کثیر این نعمت بہیچکس ندادہ اند۔ پس باین سبب نام نبی یافتن را مرا مخصوص کردند۔ (حقیقۃ الوحی، ص ر ۳۶۱)

۱۰......آنچہ داد است ہر نبی را جام   داد آں جام را مرا بتمام

انبیاء گرچہ بودہ اند بسے   من بعرفان نہ کمترم ز کسے

مرزا قادیانی خود را از رسول اللہ ﷺ افضل میشمارد

۱......له خسف القمر وان لی   خسفا القمران المشرقان أ تنكر

یعنی برائے محمد ﷺ صرف ماہ را خسوف شد و برائے من مہتاب و آفتاب ہر دو را کسوف و خسوف شد اکنون چسان مرتبہ مرا انکار توانی کرد۔ (اعجاز احمدی، مصنفہ مرزا غلام احمد، ص ر ۷۱)

۲......در این ایام خدا تعالیٰ وحی مرا و تعلیم مرا و بیعت مرا مدار نجات قرار دادہ است۔

(اربعین نمبر ۴، صفحہ ۶، مصنفہ غلام احمد)

مطلب اینکہ خواہ کسے پیروی قرآن کند و ارکانِ اسلام بجا آورد ہرگز نجات نیابد تا وقتیکہ مریدِ من نشود۔

۳......برائے محمد ﷺ سہ ہزار معجزات و نشان ظاہر شدند و برائے من زیادہ از سہ لک۔

(حقیقۃ الوحی، صفحہ ۱۶۴، مصنفہ غلام احمد)

مسلمانان! غور فرمائیند کہ چسان مدعی کاذب فضیلتِ خود بر حضرت خاتم النبیین ظاہر

میکند کہ برائے محمد ﷺ صرف سہ ہزار نشان خدا تعالیٰ ظاہر نمودہ بود و برائے من سہ لک۔ مگر اورا عقل نیامد کہ اگر یک نشان روزانہ بظہور رسے آمد زیادہ از ہشت ہزار نمے بود۔ راست است کہ دروغ گورا حافظہ نباشد۔

۴......احادیث رسول اللہ ﷺ کہ مخالفِ الہامِ من باشد ما آنرا بطور کاغذِ ردّی بیفگنیم۔ (اعجاز احمدی، صفحہ ۳۰)

۵......مرا اطلاع دادہ شد ہمہ احادیث کہ علمائے اسلام پیش میکنند ہمہ بر تحریف لفظی و معنوی آلودہ اند یا موضوع اند ہر کہ حکم شدہ آمدہ است اختیار دارد کہ از ذخیرۂ احادیث انبارے را کہ خواہد از خدا علم یافتہ ردّی کند۔ (تحفہ گولڑویہ)

افسوس! اصول صحابہ کرام و محدثین و مجتہدین و سلف صالحین این است کہ ہر الہامیکہ خلافِ قرآن و حدیث و اجماع باشد مردود است۔ غلام احمد متنبی میگوید کہ بمقابلہ الہام من قرآن و حدیث ردّی است (نعوذ باللہ) حالانکہ الہامات او ہمگی از کفر و شرک مرتب شدہ اند۔ نمونۂ الہاماتش ملاحظہ فرمایند:

الہامات

۱......"انت منی بمنزلۃ ولدی": یعنی اے مرزا تو بجائے فرزند ما ہستی۔ (حقیقۃ الوحی، صہ ۸۶)

۲......"انت من مائنا وھم من فشل": یعنی اے مرزا تو از آبِ ما ہستی و آنہا از خشکی۔ (اربعین نمبر ۳، صہ ۳۴)

۳......"انت منی بمنزلۃ بروزی": یعنی اے مرزا تو اوتار ما ہستی۔ (تجلیات الٰہیہ، صہ ۱۳)

۴......"انت منی بمنزلۃ اولادی": یعنی مرزا تو بجائے اولاد ما ہستی (اخبار الحکم، جلد ۲، صہ ۶)

۵......"الارض والسماء معک کما ھو معی": یعنی اے مرزا زمین و آسمان بشما چنان است کہ با من۔ (حقیقۃ الوحی، صہ ۷۵)

۶......"انا ارسلنا الیکم رسولاً شاھداً علیکم کما ارسلنا الی فرعون رسولا"۔ یعنی فرستادیم بطرف شما رسول چنانکہ فرستادیم جانبِ فرعون رسول۔

(حقیقۃ الوحی ص ۱۰۱)

بر بنائے این الہام مرزا جملہ مسلمانانِ عالم را فرعون تصور میکند وخود را رسول پندارد حالانکہ این آیتِ قرآن است کہ در حالتِ خواب چوں دیگر مسلمانان بر زبانِ وے جاری شدہ باشد مگر او گمان میکرد کہ آیاتِ قرآن مجید دوبارہ بروے نازل شدند چنانچہ یحییٰ بن زکرویہ قرمطی کاذب مدعی نبوت میگفت کہ آیاتِ قرآن شریف برمن دوبارہ نازل میشوند۔

۷......"انت منی وانا منک": یعنی اے مرزا تو از من ہستی و من از تو۔ (حقیقۃ الوحی، صہ ۷۲)

۸......"دنی فتدلی فکان قاب قوسین او ادنی" یعنی مرزا نزدیک بخدا شد وچنان نزدیک شد کہ درمیان دو قوسین خط میشود۔ (حقیقۃ الوحی، صہ ۷۶)

۹......"یا مریم اسکن انت وزوجک الجنۃ" یعنی اے مریم! تو و دوستِ شما بہ بہشت داخل شوید۔ (حقیقۃ الوحی، صہ ۷۲)

این است الہام کہ مرزا را مریم ساختہ وحاملہ شدہ عیسیٰ زائید۔ لا حول ولا قوۃ الا باللہ۔ اے لعنت بکار شیطان۔

۱۰......"یحمدک اللہ ویمشی الیک"۔ یعنی اے مرزا! خدا تعالیٰ تعریف تو میکند و بجانبِ تو مے خرامد۔ (حقیقۃ الوحی، صہ ۷۸)

ہر مسلمان را قیاس باید کرد کہ اینچنین الہاماتِ شرک وکفر خلافِ قرآن واحادیث

ازطرفِ خدا منزل شده اند ازطرفِ شیطانِ لعین۔ او کہ وعدہ کردہ است کہ مردم را گمراہ خواہد کرد۔ مگر افسوس کہ مرزا و مریدانش آنچنیں الہامات راازخداتعالیٰ تصورمیکنند وازآتش دوزخ نمے ترسند۔ اگر آنچنیں الہامات را رحمانی نام نہیم ۔ پس مریدانِ مرزا بفرمایند کہ شیطانی الہامات کرا گویند علامتش چیست الہامیکہ خدا تعالیٰ را فرزند واولاد تجویز کند وصریح خلافِ قرآن شریف باشد چساں از جانبِ آنخدا باشد کہ او در قرآن شریف فرمودہ است:

{وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ عُزَيْرُ نِ ابْنُ اللّٰهِ وَقَالَتِ النَّصٰرَى الْمَسِيْحُ ابْنُ اللّٰهِ ذٰلِكَ قَوْلُهُمْ بِاَفْوَاهِهِمْ يُضَاهِئُوْنَ قَوْلَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَبْلُ} (التوبۃ) ترجمہ: یہود میگویند کہ عزیر پسر خدا است ونصاری میگویند کہ مسیح پسر خدا است اینہمہ چناں گفتگوے ہست بلکہ گفتگوے آن کفار است کہ پیشتر گذشتہ اند۔

ازقرآن ثابت میشود کہ ہر کہ خدا را نسبتِ پدری دہد کافر است مگر مرزا میگوید کہ خدا تعالیٰ مرا نسبتِ پسری کردہ بدیں وجہ کہ عیسٰی ابن اللہ بود (نعوذ باللہ) ومن ہم مسیح ہستم ازیں سبب خدا تعالیٰ مرا نیز نسبت پسری بخود داد چنانچہ مسیح را داد۔ ودرین حکمت این است کہ تردید نصاری شود۔ مصرعہ

ع برین عقل و دانش بباید گریست

درین الہام تردید مسئلہ ابن اللہ نیست بلکہ تصدیق است چونکہ دعویٰ مرزا است کہ او مثیلِ عیسیٰ ابن مریم است چوں مرزا بہ سبب بودن مثیل مسیح بمنزلہ فرزند خدا است بوجہ احسن ثابت شد کہ اصل مسیح اصل فرزندِ خدا بود۔ این مسئلہ ابن اللہ را تصدیق شد واین کفر است۔

پس این چنیں الہامات وسوسہ شیطان اند نہ الہاماتِ رحمانی۔ ولایق ردّ کردن

اند نہ لایق پیروی کردن۔ این چنین کشوفِ مرزا غلام احمد قادیانی پُر از شرک و کفر باشند مگر مرزا ہمہ رطب و یابس را ہر چہ در خواب بیند و شنود ہمہ را از خدا پندارد چند کشوفِ او نیز نوشتہ آید بطور نمونہ تا معلوم شود کہ از احلام شیطانی اند نہ رؤیاء صادقہ۔

کشوفِ مرزا

۱......حضرت مسیح موعود فرمود کہ در حالتِ کشف حالتے بر من طاری شد کہ گویا من عورت شدہ ام واللہ تعالیٰ اظہار طاقت رجولیت بمن فرمودہ بود۔ (ٹریکٹ نمبر ۳۴ (ج) مؤلفہ قاضی یار محمد صاحب وکیل نور پور ضلع کانگڑہ، بابت جنوری ۱۹۲۰ء)۔ این کشف از احلامِ شیطانی است کہ صد در صد ہزار در ہزار مردم محتلم میشوند۔ و در حق آنچنین کشف فرمودہ شدہ است۔ مصرعہ

ع کشفِ وہمی را بزن کفشے بہ سر

۲......در خواب دیدم کہ خود خدا ام و یقین کردم کہ ہماں ہستم در انحالت میگفتم کہ ما نظامِ جدید و آسمانِ نو و زمینِ نوے خواہیم۔ پس من اول آسمان و زمین را بصورتِ اجمالی پیدا کردم کہ دراں ترتیبی و تفریقے نبود بعد ازان من بہ منشاءِ حق ترتیب و تفریق کردم و دیدم کہ بر خلق ایشاں قادر ہستم۔ پس آسمانِ دنیا را پیدا کردم و گفتم: "انا زینا السماء الدنیا بمصابیح"۔ (کتاب البریہ، صفحہ ۷۹، مصنفہ مرزا)

در تشریح این کشف مرزا غلام احمد خود را باین طور ثابت میکند و میگویند: "وقتیکہ من خدا شدم در آن وقت ارادہ و خیال و عملِ من ہیچ نماند و من مانند ظرف سوراخدار یعنی چکندہ ظرف شدم یا مانند چناں شے شدم کہ دیگر شے او را در خود پنہان کردہ درین اثنا دیدم کہ روح اللہ تعالیٰ بر من محیط شد و بر جسم من غلبہ نمودہ در وجودِ خود مرا پنہاں کرد حتی کہ ذرۂ من باقی نماند چون بر جسمِ خود دیدم در یافتم کہ اعضائے من اعضائے خدا شدہ اند چشمِ من چشمِ او و گوشِ من

گوشِ او وزبانِ من زبانِ او شدہ اند۔ ربِ من مرا گرفت و چناں گرفت کہ بالکل محو گشتم۔ چون نگریستم یافتم کہ قوت وقدرتِ خدا در من جوش میزند والوہیتِ او در من موجزن است خیمہائے حضرت عزت بحوالی خاطرم نصب شدہ اند و سلطانِ جبروت نفس مرا کو بیدہ معدوم ساخت۔ پس نہ من ماندم ونہ تمنائے من باقی ماند عمارتِ من بیفتاد ومنہدم شد وعمارت رب العالمین استادہ شد والوہیت بقوتِ تمام بر من مستولی گشت من از موئے سر تا ناخنِ پا بجانبِ او کشیدہ شدم باز ہمہ مغز گردیدم کہ دران پوست نبود روغنے گشتم کہ درو کدورتے نبود درمیانِ من ونفسِ من جدائی انداختہ شد۔ پس من مانند آن شے گشتم کہ در نظر نیاید یا مانندِ قطرۂ شدم کہ در دریا افگندش ودریا اورا در پیراہن خود پنہاں کند درین حالت من ندانستم کہ اول من چہ بودم ووجودِ من چہ بود الوہیت در رگ وریشۂ من زرایت کرد ومن از خودی خود گم شدم و خدائے تعالیٰ ہمہ اعضائے مرا بکارِ خود مصروف کرد وبدین زور مرا در قبضۂ خود گرفت کہ زیادہ ازین ممکن نبود۔ چنانچہ من بالکل معدوم شدم ومن یقین میکردم کہ این اعضائے من از من نیستند بلکہ اعضائے خدا تعالیٰ اند وخیال میکردم کہ معدوم شدہ ام واز ہستی خود بیرون شدہ ام تا ہنوز ابنازے وشریکے ومناعے نیست۔ خدا تعالیٰ در وجودِ من داخل شد غضب وحلم وتلخی و شیرینی وحرکت وسکونِ من ہمہ از وشد......(الخ)۔(آئینہ کمالات اسلام، ۵۶۴، ۵۶۵، مصنفہ مرزا)

ماحصل این ہمہ طومار لغویات وتکرارِ عبارات این است کہ من کہ در خواب دیدم کہ خود خدا شدہ ام۔ مگر در حالتِ بیداری بجائے استغفار ازین خرافات خود را خدا ثابت میکند ومیگوید کہ در حقیقت خدا شدہ بودم وخدا تعالیٰ در وجودِ داخل شدہ بود وہمہ لوازماتِ بشریہ از من جدا شدند والوہیت در من موجزن شد۔

این است فرق درمیان عباد الرحمن وعباد الشیطان کہ اولیاء اللہ چون شنیدند کہ در

حالت سکر کلمۂ کفر گفتہ شد توبہ کردند و مریدان را حکم دادند کہ باز اگر چنیں کلمات شنوید مرا قتل کنید۔ اتباع شریعت کردند و سزائے کہ علمائے اسلام تجویز کردند از راہِ متابعت بسر چشم نہادند چنانچہ بعضے بردار کشیدہ شدند و بعضے را پوست برکندیدند لاکن بزرگواران از حکمِ شریعت سرِ مو سر نتافتند۔

مگر افسوس کہ این مدعی کاذب نمیدانکہ اینچنین کلماتِ کفریہ راندن شریعت اسلام جائز ندارد۔ و مسئلہ حلول در اہلِ اسلام مردود است اگر این شخص بر شریعت اسلام عمل میکرد ہرگز گمراہ نے شد۔ و چنین کشوفہا را از شیطان فہمیدہ رد میکردے۔

مسئلہ حلول و اوتار از اہل ہنود است چنانچہ در گیتا کہ مصنفہ راجہ کرشن بود این مسئلہ مزکور است شعر

چوں بنیاد دیں ست گردد لیے نمائیم خود را بشکل کسے

بریزیم خون ستم پیشگاں جہاں را نمائیم دار الاماں

افسوس عیب سخن را کہ طول بیانی و تکرار در تکرار است مرزا غلام احمد ہنر پنداشتہ اظہار لیاقت خود مینمائید۔ حالانکہ این ہمہ مضمون را در دو سہ جملہ میتوانست اظہار داد۔ شیخ فیضی این تمام مضمون را بیک شعر ادا نمودہ شعر

من از ہر سہ عالم جدا گشتہ ام تہی گشتہ از خود خدا گشتہ ام

(گیتا فیضی)

واین جاہل از اصولِ این مسئلہ وحدت الوجود خبرے ندارد کہ درین لازم است کہ صاحب حال از ہستی خود غائب شدہ اینچنین الفاظ میگوید و عبارتِ منقولہ بالا ظاہر میکند کہ مرزا در ہر فقرہ میگوید کہ من چنان کردم و چنین شدم و تا وقتیکہ خیال منی دور نمی شود مقام سکر

حاصل نشود۔

واضح باد کہ یہود و نصاری واہل ہنود وبعض جہلا ملبس بلباس صوفیہ کرام برچنیں مسائل باطلہ اعتقاد دارند وخلق را گمراہ میکنند ورنہ اہل اسلام ہرگز باور نمیکنند کہ گاہے عاجز انسان (نعوذ باللہ) خدا میشود یا واجب الوجود ہستی مطلق باری تعالیٰ عزاسمہ در وجودِ انسانی کہ حادث ومتغیر است حلول کند۔ در کفر واسلام فرق نکردن و باطل مسائل کفار را داخل اسلام نمودن کفر است۔ خدا تعالیٰ در قرآن شریف میفر ماید: {وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيلًا۔ أُولٰئِكَ هُمُ الْكٰفِرُونَ حَقًّا} یعنی کسانیکہ ارادہ میکنند کہ در کفر واسلام را ہے بین بین اختیار کنند آنان کافراند۔

۳......"واني رأيت أن هذا الرجل يومن بايماني قبل موته": یعنی در کشف دیدم کہ مولوی محمد حسین بٹالوی قبل از مرگِ خود برم ایمان خواہد آورد۔ (رؤیا کشوف: صہ ۱۱)

مگر مولوی محمد حسین ہرگز بر مرزا ایمان نیاورد بلکہ تا دمِ مرگ مخالفت مے کرد۔ ثابت شد کہ این کشوفہا از جانب خدا نبودند۔ اگر از خدا میبود وے راست بیادے۔

۴......در رنگ کشفی بر من ظاہر نمودہ شد کہ ایں بادشاہاں کہ در تعداد شش ہفت بودند از جامۂ تو برکت جوئیند۔ (اخبار الحکم، جلد ۶، نمبر ۳۸، مورخہ ۲۴ راکتوبر ۱۹۰۲ء)

ہیچکس از شاہان مریدِ مرزا نشد ونہ از جامۂ وے برکت جست۔ پس این کشف ہم حدیث النفس بود۔

۵......دو بار مرا برویا نمودہ شد جماعتِ کثیرہ اہل ہنود پیش من چوں سجدہ سرِ تسلیم خم کردند۔ وگفتند کہ این اوتار اند۔ یعنی مرزا اوتار است پیشکشہا گزرانیدند۔

(الحکم جلد ۱، صہ ۸، مطبوعہ ۱۸، ۱۱ راکتوبر ۱۸۹۶ء)

برعکس او رونمود کہ ہندواں مسلمانان را ہندو آریہ وغیرہ میساختند۔ پس ثابت شد

کہ این رؤیا صادقہ نبود۔

۶......شخصے کہ سکونت در شہر لدہانہ میداشت مرا بعالم کشف نمودہ شد و در تعریف وے این

عبارت الہام شد ارادتمند "اصلہا ثابت و فرعہا فی السماء"۔

(مکتوب احمدیہ، جلد ۱، صہ ۴ مطبوعہ ۱۹۰۸ء)

این کشف در حق میر عباس علی لدہانوی بود کہ مرید خاص مرزا بود۔ و مرزا غلام احمد

او را نوشتہ بود کہ اگر پیشگوئی نکاح آسمانی غلط ثابت شد او حیران بماند و در مجمع مسلمانان کہ

بمسجد جمع بودند اقرار کرد کہ اگر قرآن شریف مرا رہبری کند من توبہ خواہم کرد۔ چنانچہ مسلمانان

ہمگی غسل کردند و بعد از نہایت عجز و نیاز و خشوع التجا کردند کہ خداوندا مایان را راہِ راست بنما و

مارا اطلاع فرما تا در گمراہی نمیریم و قرآن شریف وا کردند۔ در اول سطر دیدند کہ خدا تعالیٰ

میفرماید: {وَاجْتَنِبُوْا قَوْلَ الزُّوْرِ} یعنی از قول مکر و فریب پرہیز کنید۔ الحمد للہ کہ میر

صاحب را خدا تعالیٰ توفیق توبہ عنایت فرمود (راوی این حضرت خواجہ عبدالخالق صاحب

ساکن کوٹ عبدالخالق متصل ہوشیار پور میباشند)۔

برادرانِ اسلام! آنچنین دروغ بافیہائے مرزا بسیار اند۔ اما بخوف طوالت برین اکتفا

کنیم و برائے آگاہی شمایان مینویسیم کہ مرزا غلام احمد مسلمانان را خود ہدایت کردہ بود کہ

برائے صدق و کذب خود معیارے مقرر کنم اگر برین معیار ہا صادق ثابت نشوم مرا کاذب

یقین کنید و آن معیار ہا نوشتہ میشوند تا کہ میان صادق و کاذب فرق میتوان کرد و مسلمانان را

چرب زبانی و چیرہ دستیٔ مریدانش نفریبد۔

معیار اول: مقرر کردہ خود مرزا غلام احمد قادیانی متنبی اصل عبارت وے نقل کردہ شود، وھو

ھذا:

''خدا تعالیٰ برین عاجز ظاہر نمودہ کہ دختر کلان مرزا احمد بیگ ولد گاماں بیگ ہوشیار پوری انجام کار بہ نکاح شما بیاید و آنان بسیار عداوت خواہند کرد و مانع شوند و سعی کنند کہ چنان نشود۔ لیکن آخر کار چنین خواہد شد۔ وخدا تعالیٰ بہر طریق آنرا بطرفِ شما خواہد آورد بحالت باکرہ یا بیوہ کردہ و ہر امر مانع را از میان بیرون خواہد کرد و این کار را ضرور خواہد کرد۔ وبعض منصف آریہ صاحبان (ہنود) گفتہ کہ اگر این پیشینگوئی صادق آید یقین کردہ شود کہ بلا شبہ این فعل خدا است'' ...... (الخ)۔ (اشتہار، ۱۰ر جولائی ۱۸۸۸ء میلادی)

مگر افسوس کہ نکاح دختر کہ منکوحۂ آسمانی مرزا بود بدیگر کس کہ بموضع پٹی ضلع لاہور بود و باش میداشت بستہ شد و مرزا شکست فاش خورد۔ بر عالمیان دروغ بافی وافترا پردازی مرزا ثابت شد۔ مگر مرزا دگر دروغ بے فروغ باین افسون تازہ کرد کہ منکوحۂ آسمانی بیوہ شدہ بخانۂ من خواہد آمد چرا کہ وعدۂ خدا تعالیٰ حق است منکوحۂ آسمانی ضرور بمن خواہد داد و مخالفین را کہ سعی در ذلت من کردند و در تکذیب پیشینگوئی من کوشش نمودند یک دیگر نشان بنماید و شوہر منکوحہ را وفات خواہد داد و برائے اظہار صداقت من منکوحہ را بیوہ کردہ بخانۂ من خواہد فرستاد و این تقدیر مبرم است ہرگز ہرگز خطا نتوان رفت اگر خطا باشد من بدترین از خلق خواہم شد۔ و دریں ضمن شش پیشگوئیہا دگر برآن مزید کرد و گفت کہ اگر این پیشگوئیہا بظہور نیایند و من بمیرم۔ من کاذب ثابت خواہم شد۔ (انجام آتھم صفحہ ۳۱)۔ ودر کتاب خود کہ ''شہادات القرآن'' نامش نہاد این شش پیشگوئیہا برآن مزید کرد۔

۱...... مرزا احمد بیگ ہوشیار پوری پدر دختر منکوحہ بمیعاد سہ سال فوت شود و مرگ دامادِ خود خواہد دید۔ ونخواہد مرد تا وقتیکہ نکاح من بہ دختر خود نہ بیند۔ واین بطور سزا است کہ چرا نکاح دختر با

من نکرد۔

۲......داماد احمد بیگ بمیعاد دو نیم سال بمیر د تا کہ احمد بیگ بیوہ شدنِ دختر خود بہ بیند۔

۳......مرزا احمد بیگ تا روز شادی فوت نہ شود۔

۴......دختر نیز تا روز نکاح ثانی فوت نہ شود

۵......مرزا نیز تا نکاح ثانی فوت نشود۔

۶ ...... بہ عاجز یعنی مرزا نکاح اوشود۔ (شہادت القرآن، صہ ۸۰، مصنفہ مرزا)

مگر ہزار ہزار شکر کہ این ہمہ پیش بینی ہا مرزا درست نشد واو خود فوت شد و داماد ش تا این روز کہ ۱۷ ماہ مئی ۱۹۲۴ء است و این دختر بقید حیات زندہ موجود است وخداوند کریم از غایت کرم اورا صاحب اولاد گردانید و بہ دوازدہ فرزندان بنواخت و مرزا بمعیار مقرر کردہ خودش کاذب گردانید و بدترین مردمان ظاہر کرد و بسیارے از مریدان خاص مرزا تائب شدہ تجدید ایمان کردند اگر این پیش بینی راست آمدے بسیار مسلمانان گمراہ شدندے مگر خدا تعالیٰ مدعی کاذب را مفتری علی اللہ ثابت کرد۔

معیار دوم: مرزا خودمی نویسد کہ ڈاکٹر عبدالحکیم بست سال در مریدی من بماند از چند روز از من نفور شد و مخالف من گردید۔ (حقیقۃ الوحی، مصنفہ مرزا)۔ و مرا دجال، کذاب، مکار، شیطان، شریر، حرامخور، خائن، شکم پرست، نفس پرست، مفسد و مفتری القاب دادہ پیشگوئی کردہ کہ در مدت سہ سال مرزا فوت خواہد شد۔ پس من ہم الہام خودرا کہ بطور پیشگوئی در حق ڈاکٹر بر من ظاہر شد شائع میکنم تا کہ درمیان صادق و کاذب فرق شود۔

پیشگوئی ڈاکٹر عبدالحکیم پٹیالوی

مرزا مسرف و کذاف وعیار است بمقابلہ صادق شریر فنا خواہد شد و میعاد سہ سال

است از جولائی ۱۹۰۶ء۔

پیشگوئی مرزا

مقبولان نشانہائے قبولیت دارند آنان شاہزادگان سلامتی اند برایشان کسے غلبہ نتوان یافت.....(الخ)۔(بطور اختصار)(حقیقۃ الوحی)۔یعنی ''خدا حامی راستباز بادا''۔

(اشتہار، مصنفہ مرزا)

ناظرین کرام! این روحانی کشتی بود کہ درمیان مرزا متنبی و ڈاکٹر عبدالحکیم صاحب قرار یافت و این صداقت برائے ہر یک مقرر بود مگر بمیعاد سہ سال دست اجل مرزا بتاریخ ۲۶ مئی ۱۹۰۸ء ہلاک کردہ بہ ثبوت رسانید کہ مرزا کاذب بود و ڈاکٹر عبدالحکیم برحق بود۔ مرزا شریر ثابت شد کہ در موجودگی ڈاکٹر عبدالحکیم فوت شد۔

معیار سوم: مقرر کردہ مرزا: مرزا بدگاہ خداوندی دعا کرد کہ ''خداوندا درمیان من و مولوی ثناء اللہ امرتسری فیصلۂ آخری بفرما کہ کدام کس از ہر دو مایان برحق است و ہر کہ بر راہِ غلط بودہ باشد اورا در زندگی صادق ہلاک گردان تا ہر کہ در دعویٰ اش دروغ باشد تمیز کردہ شود''۔ خدا تعالیٰ مرزا را الہام کرد: ''اجیب دعوۃ الداع اذا دعان''۔ دعائے مرزا قبول کردہ شد۔ خدا تعالیٰ فیصلۂ بحق مولوی ثناء اللہ صادر مرمود و مرزا بموجودگی مولوی ثناء اللہ ہلاک کردہ شد و مولوی ثناء اللہ صاحب تا حال بفضل خدا زندہ است۔ مگر منشی قاسم علی حواری مرزا گفتہ کہ من سہ صد روپیہ بشرط میدہم اگر مولوی ثناء اللہ ثابت کند کہ فیصلۂ خداوندی بحقِ اوش۔ مولوی ثناء اللہ این امر را قبول رد و مبلغ سہ صد روپیہ امانت نہادند و منصف مقرر کردند باتفاق رائے فریقین سردار بچن سنگھ وکیل سرکاری (پبلک پراسیکیوٹر) منصف مقرر شد۔

سردار صاحب فیصلہ بحقِ مولوی ثناء اللہ صاحب داد وزرِ مشروط سہ صد روپیہ داخل کردہ منشی قاسم علی حواری مرزا بفاتح قادیان یعنی مولوی ثناء اللہ دادہ شد و منشی قاسم علی شکست خوردہ ثابت کرد کہ مرزا مفتری بود را کہ مرزا را الہام شدہ بود کہ "و جاعل الذین اتبعوک فوق الذین کفروا الی یوم القیامة"۔ (ازالہ اوہام، حصہ اول)

چوں مولوی ثناء اللہ غالب آمد و حواری مرزا مغلوب شد۔ پس ثابت گردید کہ این الہام مرزا از طرف خدا نبود و مولوی ثناء اللہ فتح المضاعف یافت۔ یکے بر مرزا و دیگر بر حواری مرزا۔

معیار چہارم: پیش بینی مرگ ڈپٹی عبداللہ آتھم عیسائی بود و مرزا پیش بینی کردہ بود کہ اگر عبداللہ آتھم در میعاد پانزدہ ماہ فوت نشود من کاذب باشم و ہر چہ سزائے من تجویز کردہ شود برداشت خواہم کرد خواہ مرا بردار کشند یا رسن در گردن من اندازند عذرے نداشتہ باشم و یک شعر او این است

پیش گوئی کا جو انجام ہویدا ہوگا　　کوئی پا جائے گا عزت کوئی رسوا ہوگا

یعنی وقتیکہ این پیشگوئی من راست نشیند یعنی در میعاد مقررہ عبداللہ بمیرد من عزت خواہم یافت و عیسائی قوم ذلیل خواہد شد۔

اما شان خدا کہ نتیجہ برعکس برآمد۔ عبداللہ عیسائی نمرد و سلامت ماند مرزا ذلیل گشت و عیسائیان عبداللہ را بر فیل نشاندند و در بازار ہائے امرت سر گردانیدند و گفتند کہ مرزا دروغگو و مفتری علی اللہ ثابت شدہ بیارید تا او را بردار کشیم چرا کہ او شرط کردہ بود مریدان مرزا بعرق خجالت غرق شدند بخانہائے خود نہان شدند و از شرمساری روئے نمودند و نواب محمد علی ساکن مالیر کوٹلہ کہ از خاصانِ مرزا بود مرزا را نوشت کہ بس مرزا صاحب از نتیجہ پیشگوئی

کذب شما ثابت شدہ است و مرزا بقول ''عذر گناہ بدتر از گناہ'' اشتہار داد و کتابے پُر از کذب موسومہ ب ''انجام آتھم'' بمعہ ضمیمہ مشتہر ساخت کہ چونکہ عبداللہ در دل ایمان باسلام آوردہ بود از این سبب عذاب موعودہ از و برداشتہ شد۔

این جواب از مرزا بسیار لغو و خلاف قرآن بود چرا کہ حال دل مردم بجز خدا تعالیٰ کسے نمید اند و نہ خدائے تعالیٰ کہ عالم ظاہر و باطن است بر آنچنین ایمان منافقانہ عذاب را بردارد۔ پس این پیش بینی مرزا ہم غلط شد و مرزا کاذب و مفتری ثابت شد۔

معیار پنجم: مرزا خود بذریعہ روز نامۂ بدر کہ زیر اہتمام مریدان مرزا شائع میشد شہرت داد کہ من برائے طالب حق این ام پیش میکنم کہ کار من کہ برائے سر انجام دادن آن درین میدان استادہ ام این است کہ من ستون عیسیٰ پرستی را بشکنم و بجائے تثلیث توحید را شہرت و ہم جلالت و عظمت محمد رسول اللہ ﷺ را ظاہر کنم اگر از من نشان صد لکھہ ظاہر شود و این علتِ غائی بہ ظہور نیاید کاذب باشم۔ پس دنیا چرا با من دشمنی میکند و انجام مرا چرا نمی بیند۔ اگر من بحمایت اسلام آن کارہا بکردم کہ مسیح موعود و مہدی مسعود را بایست کرد راستگو باشم و اگر چیزے نکردہ شود و مرگ من بیاید ہمہ گواہ باشند کہ من دران وقت دروغگو باشم۔ والسلام

(غلام احمد، اخبار بدر، مورخہ ۱۹ جولائی ۱۹۰۲ء)

متعلق کار مسیح مرزا خود در کتابِ خود کہ ''ایام صلح'' موسوم کردہ مینویسد کہ ''برین اتفاق کردہ اند کہ وقتیکہ مسیح بیاید مذہب اسلام در ہمہ دنیا جلوہ نماید و دیگر ہمہ مذاہب کہ باطل اند ہلاک شوند و راستبازی ترقی خواہد کرد۔ (ایام صلح، مصنفہ مرزا، صفحہ ۱۳۶)

باز بکتاب خود ''شہادت القرآن'' نوشت: ''ہاں اے مسیح بیاید یعنی من آمدہ ام و آن وقت آمدنی است بلکہ قریب است کہ برزمین نہ رام چندر پرستش کردہ شود نہ کرشن و نہ

حضرت عیسیٰ علیہ السلام میرسد (شہادت القرآن، صفحہ ۱۳، مصنفہ مرزا)

افسوس کہ مرزا بتاریخ ۲۶ مئی ۱۹۰۸ء بمرد واین دروغ باقی ثابت شد وہمہ معاملات برعکس بظہور رسیدند و بجائے کسر صلیب کسر ستون اسلام گردید در مقامیکہ علم توحید نصب کردہ میشد علم تثلیث استادہ شد و بجائے غلبۂ اسلام غلبۂ اسلام تثلیث شد ومشرکان و کفار غالب آمدند و مقامات مقدسہ ہم از قبضۂ خلیفۂ اسلام بیروں رفتہ زیر اثر نصاری افتادند۔ وبرسر مسلمانان چناں ابراد بار محیط شد کہ در تاریکی آن ہمہ کالائے دنیاوی باختہ ودر قعر مذلت افتادند وخدا تعالیٰ از فعل خود بپایۂ ثبوت رسانید کہ مرزا ہرگز مسیح موعود نبود کہ خبر زد اش حضرت مخبر صادق ﷺ دادہ است۔ ببینید احادیث رسول اللہ ﷺ و از قلب سلیم خود فیصلہ طلبید۔

حدیث اوّل: والذی نفسی بیدہ لیوشکن ان ینزل فیکم ابن مریم حکم عدلا فیکسر الصلیب و یقتل الخنزیر و یضع الجزیۃ ویفیض المال حتی لا یقبلہ احد حتی تکون السجدۃ الواحدۃ خیر من الدنیا وما فیھا ثم یقول ابوھریرۃ فاقرؤوا ان شئتم وان من اھل الکتاب الا لیؤمنن بہ قبل موتہ۔ ترجمہ: از ابوہریرہ روایت است کہ فرمود رسول خدا ﷺ مرا قسم است خدائیرا کہ بقائے جان من بقبضۂ قدرت اوست کہ فرود آید ابن مریم در شما در آن حالیکہ بادشاہ عدالت کنندہ باشد۔ پس صلیب را بشکند وخنزیر را قتل کند وجزیہ را معاف کند ومال بمردم خواہد داد چنانکہ کسے قبول نخواہد کرد و یک سجدہ ترجیح دادہ شود بر دنیا و ہر چیز کہ در وے ہست باز ابوہریرہ میگوید کہ بخوانید آیت قرآن کریم اگر میخواہید کہ: نباشد کسے از اہل کتاب کہ ایمان نیارد و بر عیسیٰ علیہ السلام قبل از مرگ او (عیسیٰ علیہ السلام) وباشد گواہ برایشاں روز قیامت۔

(بخاری ومسلم، باب نزول عیسیٰ علیہ السلام)

از این حدیث امور مفصلہ ذیل چون روز روشن ثابت شدہ اند:

۱......مسیح موعود حضرت عیسیٰ علیہ السلام است نہ کسی فرد از افراد امت محمدیہ ﷺ چرا کہ در صحیح البخاری کہ اصح الکتب است بعد کتاب اللہ و نیز مسلم شریف در آنہا فصل نزول عیسیٰ علیہ السلام مندرج است اگر کسے دیگر غیر عیسیٰ مسیح موعود شدنی بود بطور نقل و بروز و ظل و مثیل در این حالات امام محمد بن اسمٰعیل بخاری محقق باب نزول عیسیٰ علیہ السلام در کتاب خود درج نمیکرد چرا کہ در شریعت محمدیہ بر غیر نبی لفظ ''علیہ السلام'' استعمال نمیکنند اگر گفتہ شود مرزا ہم نبی اللہ بود۔ واین باطل است چرا کہ بعد از حضرت محمد ﷺ کسے جدید نبی پیدا نخواہد شد۔

۲......این امر ثابت شد کہ مسیح موعود بادشاہ بود و علامتش این است کہ کسر صلیب کند یعنی مذہب صلیبی را نابود کند۔ مگر بوقت مرزا مذہب صلیبی آنقدر ترقی یافت کہ گاہے نیافتہ بود۔ پرستاران صلیب چنان غالب آمدند کہ در صوبہ تھریس و مقدونیہ دونیم لک (۲۵۰۰۰۰) مسلمانان را اہل بلغاریہ عذاب جانفرسا دادہ ہلاک ساختند۔ (اخبار زمیندار، مطبوعہ ۸ ستمبر ۱۹۱۳ء) ۔بعلاقہ پطرس مولک مرحصار وغیرہ مسلمانانرا بزور عیسائی کردند۔ (رسالہ انجمن حمایت اسلام ماہ فروری ۱۹۱۳ء)۔ چون بوقت مرزا بجائے کسر صلیب (خاکم بدہن) کسر اسلام شد از ین ثابت شد کہ مرزا مسیح کاذب بود۔

۳......علامت مسیح موعود این بود کہ در وقت او جزیہ معاف شود و اما مرزا چون رعیت اہل صلیب بود بجائے معاف کردن جزیہ (معاملہ زمین خود) ادا میکرد و بجائے حاکم شدن محکوم بود۔ و برائے معافی انکم ٹکس افلاس خود ظاہر نمودہ التجا معافی نمود۔ (ضرورۃ الامام، صفحہ ۱۵)

۴......علامت مسیح موعود ''یفیض المال'' بود کہ مال غنیمت اینقدر بکثرت بود کہ مسیح مال

کواہد داد و مرد مان قبول نخواہند کرد۔ مگر مرزا بجائے مال دادن خود پول باعانہ میگرفت۔ گاہے اعانہ تالیف کتب گاہے اعانہ توسیع مکان گاہے اعانہ لنگر خانہ۔ گاہے اعانہ سکول (مدرسہ) گاہے اعانہ منارۃ المسیح گاہے اعانہ فیس بیعت۔ گاہے برائے اشاعت دعاوی خود۔ غرض بہر حیلہ بجائے مال دادن مال میگرفت۔

۵......علامت مسیح موعود این است مسیح موعود آنست کہ بحقِ وے یہود میگفتند کہ او را بردار کشیدیم و خدا تعالیٰ در قرآن شریف تردید یہود کردہ میفرمایدکہ مسیح نہ قتل شد و نہ بردار کشیدہ شد۔ خدا تعالیٰ او را بسوئے خود برداشت داد نازل شود و کسے از اہل کتاب نباشد کہ براو ایمان نیارد و عیسیٰ علیہ السلام باشد گواہ برایشان روزِ قیامت۔

باوجود این نص قطعی قرآنی ہر کہ گوید کہ من ہمان مسیح ہستم کہ خبر او رسول اللہ ﷺ دادہ او کذاب اکبر است و تکذیب کنندۂ حضرت محمد رسول اللہ ﷺ است و از دائرۂ اسلام خارج۔ چرا کہ او منکر صریح قرآن و حدیث و اجماع امت است۔

حدیثے دیگر میکنم تا کہ ثابت شود کہ حضرت عیسیٰ علیہ السلام زندہ بر آسمان موجود است و در آخر زمان نزول فرماید و بعد نزول فوت شود و در مدینہ منورہ بمقبرۂ رسول اللہ ﷺ مدفون شود و لاف و گذافِ مرزا باطل است۔

حدیث دوم: عن عبداللّٰہ ابن عمرو قال قال رسول اللّٰہ ﷺ ینزل عیسٰی ابن مریم الی الارض فیتزوج ویولد ویمکث خمسا و اربعین سنۃ ثم یموت فیدفن معی فی قبری فاقوم انا وعیسٰی ابن مریم فی قبر واحد بین ابی بکر وعمر۔ رواہ ابن جوزی فی کتاب الوفاء۔

(مشکوٰۃ شریف، جلد چہارم، باب نزول عیسیٰ علیہ السلام)

ترجمہ: روایت است از عبداللہ ابن عمرو کہ فرمود پیغمبر خدا ﷺ کہ فرود آید عیسیٰ ابن مریم بطرف زمین پس نکاح کند و اولاد پیدا کردہ شود برائے او و بماند چہل و پنج سال در دنیا۔ بعد ازاں بمیرد و دفن کردہ شود ترد من در مقبرۂ من۔ پس استادہ شوم من و عیسیٰ ابن مریم از یک مقبرہ از میان ابوبکر و عمر رضی اللہ عنہ۔ روایت کرد ایں حدیث را ابن جوزی در کتاب الوفاء۔

ازیں حدیث ہفت امور ثابت گردیدند:

۱...... اصالتاً نزول حضرت عیسیٰ بن مریم رسول اللہ نبی ناصری صاحب کتاب انجیل نہ کہ دیگرے از امت محمدیہ ﷺ

۲...... شادی کند چرا کہ چوں مرفوع شد شادی شدہ نبود۔

۳...... بعد نزول صاحب اولاد شود۔ مرزا کہ صاحب اولاد بود ہرگز مسیح موعود تسلیم کردہ نشود۔

۴...... مدت سکون وے بعد نزول چہل و پنج سال است۔ مرزا بعد دعویٰ چہل و پنج سال زندہ نماندہ۔

۵...... جائے دفن شدن مسیح بمقتضائے حدیث شریف مدینہ منورہ است نہ قادیان۔

۶...... بروزِ قیامت برخواستن از میان ابوبکر و عمر رضی اللہ عنہ۔

۷...... نازل شود از آسمان نہ کہ از شکم مادر پیدا شود۔ چنانکہ مرزا پیدا شد۔

منجملہ ازیں ہفت پیشگوییہا۔ دو پیشگوییہا حسب فرمان رسول خدا ﷺ بظہور آمدند۔ چنانکہ حضرت مخبر صادق محمد رسول اللہ ﷺ خبر دادہ بود یعنی اول حضرت ابوبکر رضی اللہ عنہ خلیفۂ اول بمقبرۂ رسول اللہ ﷺ دفن کردہ شد۔ و دوم حضرت عمر رضی اللہ عنہ خلیفۂ دوم حسب پیشگوئی رسول اللہ ﷺ مدفون بمقبرہ رسول اللہ ﷺ شد۔ حالانکہ این پیشگوئی آنوقت کردہ بود کہ رسول اللہ ﷺ زندہ بودند و بعد آنحضرت ﷺ حضرت ابابکر صدیق رضی اللہ عنہ خلیفۂ اول

مقرر شد و در جنگ و جدال شامل مسلمانان ماند و در ہیچ جنگ جامِ شہادت نہ نوشید و حسب فرمان رسول اللہ ﷺ در مدینہ منورہ فوت شد و دفن گردید۔ ہمیں طور خلیفۂ ثانی حضرت عمر رضی اللہ عنہ فاتح بیت المقدس وغیرہ ممالک در ہیچ جنگ شہید نشد۔ و در مدینہ منورہ حسب پیشگوئی مخبر صادق ﷺ مدفون گردید۔

چوں ایں دو واقعات من وعن بظہور آمدند دیگر اخبار ہم ضرور بمنصۂ ظہور خواہند آمد چنانکہ اعتقادِ ہر مومن است و تاویلات مرزا باطل گردید کہ میگوید من بطریق روحانی در وجودِ پاک رسول اللہ ﷺ دفن شدہ ام۔

مرزا غلام احمد متنبی ایں حدیث را خود تصدیق نمودہ و در کتاب خود نوشتہ ترجمۂ اردو عبارت او این است: ''برائے تصدیق ایں پیشگوئی من یعنی منکوحۂ آسمانی محمدی بیگم' جناب رسول اللہ ﷺ پیش از وقوع پیشگوئی فرمودہ است کہ ''یتزوج ویولد لہ'' یعنی آں مسیح زوجہ کند و نیز صاحب اولاد شود۔ وظاہر است کہ ذکر ایں تزوج و اولاد عام نیست بلکہ خاص است چرا کہ ہر یک شادی میکند و اولاد پیدا میشود دریں ہیچ تعجب نیست بلکہ از تزوج خاص تزوج مراد است کہ برائے او پیشگوئی کردہ ام'' ......(الخ)

(ضمیمہ انجام آتھم، مصنفہ مرزا غلام احمد متنبی قادیانی)

نیز مرزا متنبی در کتاب خود کہ نامش میگزین ۱۴ جنوری ۱۹۰۶ء است نوشتہ کہ ''من بمکہ خواہم مرد یا در مدینہ'' ......(الخ)۔ ازیں عبارت مرزا کہ الہامی است تصدیق ایں حدیث میشود۔

ازیں عبارت مرزا اظہر من الشمس است کہ ایں حدیث رسول اللہ ﷺ است۔

پس ہیچکس را از مریدانش حق نیست کہ از مضمون ایں حدیث انکار کند و {اَفَتُؤْمِنُوْنَ بِبَعْضِ

الْكِتٰبِ وَتَكْفُرُوْنَ بِبَعْضٍ} را مصداق گردد۔ چوں از تمام حدیث بپایۂ ثبوت رسید کہ حضرت عیسیٰ علیہ السلام اصالتاً از آسمان پائین طرف زمین آئیندہ است وازیں سبب تا حال زندہ است بعد نزول خواہد مرد۔ چنانچہ از حضرت ابن عباس روایت است: ''ان عیسی حین رفع کان ابن اثنین و ثلاثین سنة و ستة اشهر و کان نبوته ثلاثون شهرا و ان الله رفعه بجسده وانه حی الآن و سیرجع الی الدنیا فیکون ملکا ثم یموت کما یموت الناس''۔۔۔(الخ)۔ یعنی حضرت ابن عباس میفر مایند کہ وقتیکہ حضرت عیسیٰ علیہ السلام برداشتہ شد عمر وے سی و دو سال و شش ماہ بود و نبوت وے سی ماہ بود بیشک اللہ تعالیٰ او را برداشت بجسمِ عنصری واو تا حال زندہ است واو نیز واپس آئیندہ است دریں دنیا و بادشاہ شود و باز بمیرد چنانکہ دیگر مردمان مے میرند۔ (طبقات محمد بن سعد، جلد اول، صفحہ ۲۶، مطبوعہ لندن، جرمنی ۱۳۲۲ء)

ازیں روایت امور ذیل ثابت شدند:

اول: رفع عیسیٰ علیہ السلام بجسدِ عنصری ثابت شد و قیاسِ مرزا غلط شد کہ رفع روحانی مراد است چرا کہ رفع روحانی برائے ہر مومن موعود است۔

دوم: رفع بعمر ۳۳ سالہ شدہ بود۔ وقیاس مرزا غلط شد کہ ''در کشمیر قبر عیسیٰ است واو عمر یکصد و بست سالہ یافت''۔

سوم: رفع بحالت زیست ثابت شد۔ وقیاس مرزا غلط شد کہ عیسیٰ بمرد۔

چہارم: نزول جسمانی ثابت شد چرا کہ لفظ رفع ظاہر میکند کہ حضرت عیسیٰ علیہ السلام در آخر زمان واپس بیاید۔ و برائے رجعت زندگانی لازمی است۔

اگر کسے گوید کہ بر آسمان رفتن محالِ عقلی است و باز آمدن ممکن نیست۔

جوابش اینکہ نازل شدنِ عیسیٰ علیہ السلام علامتے ونشانے است از علامات قیامت بفحوائے {وَاِنَّهٗ لَعِلْمٌ لِّلسَّاعَةِ} یعنی نزولِ عیسیٰ علیہ السلام علامتے است از علامات قیامت۔ وقیامت ہم از محالاتِ عقلی است کہ مردگان ہزار ہا سال وبوسیدہ شدہ استخوانہا زندہ شوند وخاک شدہ جسم خاکی باز زندہ گردد وحساب وکتاب آخرت گرفتہ شود۔ ودیگر علامات قیامت ہم از محالات وغیر ممکنات است۔ مثلاً طلوع آفتاب از جانب مغرب وخروج دجال وخرِ او کہ صفاتش در احادیث نبوی مذکور شدہ ہمہ غیر ممکن ومحال اند۔ ہمچنیں خروج یاجوج ماجوج وصفات آناں ہمہ محال ومافوق الفہم اند اگر شخصے بر بنائے محال عقلی انکار کند از روزِ جزا وسزا ویوم الحساب انکار لازم آید وا ٓچنیں انکار از ایمان واسلام خارج کنندہ است واز ینچنیں انکار ہمہ کفار از نعمت ایمان محروم ماندند وہمیں فرق است در اسلام وکفر۔ پس مومن را نشاید کہ بر ایں اعتراضاتِ فاسدہ التفات کند واز دولتِ ایمان {یُؤْمِنُوْنَ بِالْغَیْبِ} بے بہرہ ماند چرا کہ بر ایں مسئلہ اتفاق امت است کہ حضرت عیسیٰ علیہ السلام در قربِ قیامت از آسمان نازل شود۔ ودجال را قتل کند چنانچہ در احادیث ذیل آمدہ۔

۱......عن عبداللہ ابن مسعود قال قال رسول اللہ ﷺ لقیت لیلۃ أسری بی ابراھیم وموسٰی وعیسٰی علیہما السلام فتذاکروا امر السّاعۃ فردّوا امرھم الی ابراھیم فقال لا علم لی بھا فردّوا امرھم الی موسٰی فقال لا علم لی بھا فردّوا امرھم الی عیسٰی فقال اما وجبت فلا یعلم بھا احد الا اللّٰہ وفیما عھد الی ربی عزوجل انّ الدجّال خارج ومعی قضیبان فاذا رانی ذاب کمایذوب الرصاص فیھلکہ اللّٰہ۔

۲......سید بدر الدین علامہ عینی در عمدۃ القاری شرح صحیح بخاری جلد ۱۱ ص ۱۷۳ نوشتہ: انّ عیسٰی یقتل الدجالَ بعد أنْ ینزلَ من السّماء۔ یعنی "حضرت عیسیٰ علیہ السلام دجال را قتل

کند بعداز نازل شدن از آسمان''۔

۳......قاضی عیاض رحمہ اللہ برحواشی صحیح مسلم جلد ۲ صفحہ ۴۰۳ حاشیہ نووی: قال القاضی نزول عیسٰی وقتل الدجال حق وصحیح عند أهل السُّنَّة بالاحادیث الصحیحة۔

۴......قال الحسن قال رسول الله ﷺ للیهود ان عیسٰی لم یمت وانه راجع الیکم قبل یوم القیامة۔ یعنی رسول اللہ ﷺ یہود را فرمود کہ تحقیق حضرت عیسیٰ علیہ السلام نمردہ و تحقیق آں واپس آئیندہ است درمیانِ شما پیش از آمدن روز قیامت۔

(تفسیر ابن کثیر)

۵......چوں رسول اللہ ﷺ بجماعت صحابہ برائے دیدنِ ابن صیاد بخانۂ وے تشریف فرما شدند و چند علامات دجال در ابن صیاد یافتہ۔ حضرت عمر از رسول اللہ ﷺ اجازت خواست کہ اگر حکم شود ابن صیاد را کہ دجال است قتل کنم۔ حضور ﷺ فرمود کہ قاتل دجال حضرت عیسیٰ علیہ السلام است کہ بعد نزول اورا قتل کند۔ (خلاصہ حدیث، مندرجہ کنز العمال، جلد ۷، صفحہ ۲۰۲)

۶......حضرت عائشہ صدیقہ بجناب رسالتمآب ﷺ عرض نمود کہ مرا معلوم میشود کہ من بعداز حضور زندہ خواہم ماند۔ پس اجازت فرمائید کہ من بعداز وفات خود بہ مقبرہ حضور بہ پہلوئے جناب دفن کردہ شوم حضور ﷺ فرمود کہ نزد قبر من ہیچ جائے قبر نیست بجز قبر ابوبکر و عمر رضی اللہ عنہما و عیسیٰ علیہ السلام۔ (خلاصہ حدیث، مندرجہ حاشیہ مسند امام احمد، جلد ۲، صفحہ ۵۷)

۷......أخرج البخاری فی تاریخه عن عبدالله ابن سلام قال یدفن عیسٰی مع رسول الله وأبی بکر وعمر فیکون قبره رابعاً۔ یعنی عبداللہ بن سلام گفتہ کہ دفن خواہد شد عیسیٰ علیہ السلام مع رسول اللہ ﷺ و قبرش قبر چہارم شود۔ (تفسیر درمنثور، جلد ۲، صفحہ ۲۵۴)

۸......أخرج ابن عساكر واسحاق ابن بشير عن ابن عباس قال قوله تعالیٰ عزوجل: {يٰعِيْسٰى اِنِّىْ مُتَوَفِّيْكَ وَرَافِعُكَ اِلَيَّ} قال انی رافعک متوفیک فی أخر الزمان۔ یعنی مذہب حضرت ابن عباس ایں بود کہ حضرت عیسیٰ علیہ السلام بعد از نزول فوت شود درآخر زمان۔ (تفسیر در منثور، جلد ۲، ص ۳۱)

۹......وفی البخاری قال ابن عباس انی متوفیک بعد انزالک من السماء فی أخر الزمان۔ یعنی اے من ترا وفات دہندہ ام درآخر زمان بعد از نازل شدنِ تو از آسمان۔ (تفسیر جلالین، صہ ۵۰)

۱۰......ای ممیتک فی وقتک بعد النزول من السماء۔ یعنی وفات دہندہ تو ام بعد از نزول از آسمان بوقت مقررہ۔ (تفسیر مدارک، جلد اول، صفحہ ۱۲۶)

۱۱......انّ فی الأیة تقدیما و تاخیرا تقدیرہ انی رافعک الی و مطھرک من الذین کفروا و متوفیک بعد انزالک الی الارض۔ یعنی وفات دہندۂ تو ام بعد نزول از آسمان بوقت آخرت بسوئے زمیں۔ (تفسیر خازن، جلد اول، صفحہ ۲۴۹)

ناظرین کرام! از قرآن شریف و احادیث مندرجہ تفاسیر صحابہ کرام اظہر من الشمس است کہ حضرت عیسیٰ علیہ السلام در آخر زمان از آسمان فرود آید و ہیچ کس را از اہلسنت والجماعت خلاف نیست بلکہ مرزا متنبی خود در کتاب ''براہین احمدیہ'' کہ از تصانیف اوست نوشتہ کہ چوں حضرت مسیح علیہ السلام وگر بار دریں دنیا تشریف آور شود دیں اسلام در جمیع آفاق واقطار خواہد رسانید۔ (براہین احمدیہ، صفحہ ۴۹۸، ۴۹۹، مصنفہ مرزا قادیانی متنبی)

مگر افسوس کہ مرزا ایں ہمہ اقوال بزرگان را و نصوص قرآنی و احادیث را بمقابلہ الہام خود ردّ میکند و الہام خود را کہ ظنی است و ہم حجت شرعی نیست ترجیح دادہ دعویٰ مسیحیت

ونبوت میکند۔ نقل الہامِ او این است:

الہام: ''مسیح ابن مریم رسول اللہ فوت ہو چکا ہے اور اسکے رنگ میں ہوکر تو آیا ہے''۔ (ازالہ اوہام حصہ دوم ص ۵۶۱)۔ یعنی مسیح ابن مریم رسول اللہ فوت شدہ است وتو در رنگ وے رنگیں شدہ آمدہ۔

ایں اصول مسلمہ جمیع فرقہائے اسلام است کہ الہام امتی حجت شرعی نیست۔ چند اقوال بزرگانِ دین اینجا نقل کردہ شوند تا معلوم شود کہ الہامِ مرزا حجت شرعی نیست ومسلمانان مامور نیستند کہ پیروی الہام کسے امتی کنند چرا کہ الہام ظنی است وقرآن واحادیث علم یقینی و کار مسلمان نیست کہ ظن را بر یقین ترجیح دہد وعمل کند خود گمراہ شود ودیگر مسلمانان را گمراہ کند و بنیاد دعاوی خود بر الہام کہ ظنی است می نہد۔

۱......سیدنا حضرت عمر بر الہامِ خود عمل نہ کردے تا وقتیکہ تصدیق وے از قرآن شریف نشدے۔

۲......حضرت قاضی ثناء اللہ صاحب در ''ارشاد الطالبین'' میفرمائید کہ الہام اولیاء موجب علم ظنی است۔ اگر کشف ولی والہام او مخالف حدیثے بود اگر چہ از احاد باشد بلکہ قیاس کہ جامع شرائط قیاس باشد مخالف باشد در اینجا قیاس را ترجیح باید داد ومیگویند کہ ایں مسئلہ در سلف و خلف متفق علیہ است۔

۳......امام غزالی در ''احیاء العلوم'' میفرمائیند کہ ابوسلیمان دارانی میفرمودند کہ بر الہام عمل نباید کرد تا وقتیکہ تصدیق وے از آثار کردہ نشود۔

۴......حضرت پیران پیر شیخ عبدالقادر جیلانی در ''فتوح الغیب'' میفرمایند کہ بر کشف والہام عمل باید کرد بشرطیکہ آں کشف والہام مطابق قرآن شریف واحادیث نبوی واجماع امت

وقیاس صحیح باشد۔

اما ایں کاذب مدعی نبوت و رسالت با وجود دعویٰ مسلمانی و امتی بودن حضرت خاتم النبیین ﷺ مے گوید کہ ؎

آنچہ من بشنوم زوحی خدا بخدا پاک دانمش ز خطا

ہمچو قرآں منزہ اش دانم از خطاہا ہمیں است ایمانم

واز روئے جسارت میگوید کہ حدیث رسول اللہ ﷺ اگر مطابق الہام من نباشد من آں حدیث را در سبد ردی می افگنم۔ (اعجاز احمدی، صفحہ ۳۰، مصنفہ مرزا متنبی)

اجماع امت براین است کہ ہر الہام کہ مخالف قرآن شریف و حدیث نبوی باشد ردّی است و قابل عمل نیست اما ایں مدعی کاذب قرآن و حدیث و تعامل صحابہ و اجماع امت را بمقابلۂ الہام خود قابل عمل نمیداند الا دروغ باف چنین است کہ مسلمانانرا مے فریبد و میگوید ؎

ما مسلمانیم از فضل خدا مصطفیٰ مارا امام و پیشوا

مسلم را حکم ایں بود کہ الہام را تابع قرآن و حدیث بکند لکن مرزا قرآن شریف و احادیث نبوی را تابع الہام و وساوس خود میکند۔ ثبوتش اینکہ مرزا را وسوسہ در دل پیدا شد و شیطان او را بخلاف قرآن شریف و احادیث و اجماع امت و اولیاء اللہ الہام کرد کہ تو مسیح موعود ہستی و حضرت عیسیٰ علیہ السلام وفات یافتہ است و ہر کہ وفات یابد دوبارہ دریں دنیا عود نمیکند۔ چونکہ حضرت عیسیٰ علیہ السلام نبی اللہ بود و حضرت خاتم النبیین نزول حضرت عیسیٰ ابن مریم نبی اللہ فرمودہ بود مرزا را لازم افتاد کہ دعویٰ نبوت ہم کند و مہر ختم نبوت را بشکند۔ پس او گفت کہ من مسیح موعود ہستم و خدا تعالیٰ مارا ابن مریم نام نہادہ لہٰذا من نبی اللہ نیز ہستم۔

وندانست کہ کسے جدید نبی بعد از حضرت خاتم النبیین از شکم مادر پیدا نخواہد شد۔ در حدیث است فرمود ﷺ: عن أبی هريرة أنَ النبی ﷺ قال الأنبياء أخوة من علات أمهاتهم شتى ودينهم واحد وانی أولَى النّاس بعيسٰى ابن مريم لأنه لم يكن نبی بينی وبينه وأنه نازل فاذا رائيتموه فاعرفوه رجل مربوع الی الحمرة والبياض۔ (الحديث) رواه احمد وابو داؤد بسند صحيح۔

ترجمہ: حضرت ابوہریرہ روایت میکند کہ رسول اللہ ﷺ فرمود ہمہ پیغمبراں ہمچو برادرانِ علاتی ہستند کہ فروعی احکام ایشاں مختلف اند مگر دین ایشاں یکی است یعنی توحید و دعوت الی الحق ومن نزدیکتر عیسیٰ ابن مریم ہستم چرا کہ درمیان من و او کسے پیغمبرے نیست و بیشک او نازل شوندہ است۔ شناخت او این است کہ میانہ قد و گندم گون است۔ روایت کرد ایں حدیث را امام احمد و ابو داؤد بسند صحیح۔

پس چوں مہر نیمروز ثابت شد کہ مرزا در دعویٰ مسیحیت و رسالت و نبوت صادق نبود و مانند فارس بن یحییٰ کہ در مصر دعویٰ مسیح موعود نمودہ بود۔ و شیخ محمد خراسانی کہ در خراسان ادعائے مسیحیت نمودہ در دعویٰ خود کاذب بود۔ لہٰذا مسلمانان را باید کہ از مریدان او احتراز و اجتناب کنند۔ وعلامت مریدان او این است کہ بوقت گفتگو ابتدا از وفات مسیح میکنند و از حیات مسیح کہ بانصوص قرآنیہ و احادیث نبویہ و اجماع امت ثابت است انکار میکنند۔

مقصود بالذات جماعت مفسد مرزائیہ این است کہ از راہِ کابل و بخارا سلطنتِ روس را حاصل نمودہ بر ہندوستان حملہ کنند و سلطنت ہند بگیرند تا پیشگوئی مرزا غلام احمد متنبی صادق آید کہ او نوشتہ ”من ترا اینقدر برکت خواہم داد کہ بادشاہان از جامۂ تو برکت خواہند جست“ (الوصیت، مصنفہ مرزا متنبی)

ودیگر الہامِ او این است: یؤتی الملک العظیم۔ (حقیقۃ الوحی ص ۹۱) یعنی مرزا را وسیع ملک دادہ شود۔

بر بنائے ایں دو الہام میاں بشیر الدین محمود خلیفہ قادیانی خوابہائے سلطنت می بیند و مینویسد کہ حکومت ایں ملک آخر بدست احمدیان خواہد آمد و ہر حکومت کہ در ترقی ایں جماعت سد راہ شود و مذہب احمدی را ملجاء و ماوائے نپندارد و بدامن وے خود را منسوب کردن پسند نکند ہلاک کردہ شود و نام وے از صفحہ ہستی نابود کردہ شود۔

(تحفہ شاہزادہ، مصنفہ مرزا محمود خلیفہ ثانی، صہ ۱۱۲)

پس ایں جماعت سیاسی پہلو دارد و بغایت خطرناک است برائے عوام اہل اسلام علی الخصوص برائے رعایا و بادشاہ افغانستان و بخارا از یں پرہیز باید کرد و از گندم نمائی و جو فروشی ایں دشمنان اسلام فریب نباید خورد۔ وما علینا الا البلاغ

خاکسار محمد پیر بخش عفی عنہ

نقولِ فتویٰ بطور اختصار:

دربارۂ ارتداد و الحاد و کفر مرزا غلام احمد قادیانی پنجابی مدعی نبوت و مہدویت وغیرہ از علمائے مکہ معظّمہ و مدینہ منورہ از رسالہ ”رجم الشیاطین“

اوّل: او (یعنی مرزا غلام احمد قادیانی متنبّی) نزدِ من از دائرۂ اسلام خارج است فرمانبرداری او کسے را از مسلمانان جائز نیست۔

۱......محمد رحمت اللہ بن خلیل الرحمن قاضی القضاۃ مکہ معظّمہ۔

۲......محمد صالح فرزند مرحوم صدیق کمال حنفی۔

۳......حضرت شیخ العلماء محمد سعید مفتی شافعیہ۔

۴...... مفتی محمد بن شیخ حسین مالکی۔

۵...... مفتی صاحب خلف ابن ابراہیم حنبلی (''بیشک قادیانی مسیلمہ ثانی است'')

۶...... مفتی عثمان بن عبدالسلام داغستانی حنفی مدینہ منورہ۔

۷...... مفتی شافعیہ سید جعفر برزنجی مدینہ منورہ۔ (''دعویٰ الہامیکہ مرزا کرد ایں وحی شیطانی است'')

۸...... مولانا محمد علی بن طاہر وتری حسینی حنفی مدنی' مدرس علم الحدیث، مسجد نبوی۔ (''ہر مومن و مسلم را کہ بر خدا تعالیٰ ایمان دارد واجب است کہ غلام احمد قادیانی را کاذب یقین کند'')

فتویٰ متفقہ علماء شیعہ وسنی عراق بر تکفیر مرزا قادیانی

(نوٹ: اول این فتویٰ بمطبع دارالسلام بغداد شریف بصورتِ کتاب بر چہار صفحہ مطبوع گردید بعد ازاں در جریدۂ ''الیقین'' عراق۔ اصل فتویٰ عربی است۔ الحال ہمراہ عربی ترجمہ اش بفارسی میکنم تا قارئین را مفید تر باشد)

الاستفتاء

ما قول السادة علماء المسلمين الاعلام في رجل هندی مرزا غلام احمد قادیانی الذی اذعی من حين الی آخر قبل وفاته في سنة ۱۹۰۸ میلادیه۔

۱۔ انه هو المسيح الموعود۔ (تتمہ حقیقۃ الوحی، ص ۷۸)

۲۔ انه هو المهدی۔ (حقیقۃ الوحی، صہ ۳۶۱، ومعیار اخیار، صہ ۱۱)

۳۔ انه نبی۔ (تتمہ حقیقۃ الوحی، صہ ۳۸)

۴۔ انه رسول اللہ۔ (اخبار الاخیار، صہ ۳)

۵۔ انه مجسم ربانی۔ (کتاب البریہ، صہ ۷۹)

ویدعی انه افضل من بعض الانبیاء بما فیهم عیسی علیہ السلام (دافع البلاء، ومعیار الاخیار، صہ ۱۱) و محمد ﷺ (اعجاز احمدی، صہ ۷۱، وحقیقۃ الوحی، صہ ۶۷، وتحفہ گولڑویہ ص ر ۴۰)۔ ویتشدق بذم الحسین (اعجاز احمدی، صہ ۶۹، ودافع البلاء ۱۳، درثمین، صہ ۲۸۷)۔ ویذم المسیح۔ (دافع البلاء) بالفاظ بذیئة ویکفر المسلمین ویهین رؤساء الروحانیین المسلمین ویکفرهم (حقیقۃ الوحی، صہ ۱۶۳) ویدعی انه یوحی الیه بمایاتی:

۱۔ یحمدک الله من عرشه ویمشی الیک (اربعین جلد ثالث صہ ۳۴ وانجام اثام صہ ۵۵)

۲۔ انت من مائنا وهم من فشل۔ (اربعین جلد ثالث صہ ۴۰)

۳۔ انت منی بمنزلة اولادی۔ (دافع البلاء، صہ ۶)

۴۔ انت منی بمنزلة ولدی۔ (حقیقۃ الوحی صہ ۸۶)

۵۔ انت منی وانا منک۔ (حقیقۃ الوحی صہ ۶ و ۷۴، ۷)

۶۔ لولاک لما خلقت الافلاک۔ (حقیقۃ الوحی صہ ۹۹)

۷۔ انما امرک اذا ارادت شیئا ان تقول له کن فیکون۔ (حقیقۃ الوحی صہ ۱۵)

۸۔ وما ارسلناک الا رحمة للعالمین۔ (حقیقۃ الوحی صہ ۸۲)

۹۔ اخترتک لنفسی والارض والسماء معک کما هو معی وسرک سری۔ انت منی بمنزلة توحیدی وتفریدی۔ (اربعین جلد ۲)

۱۰۔ اسمع ولدی۔ (البشری، جلد واحد، صہ ۴۹)

۱۱۔ قل یا ایها الناس انی رسول الله الیکم جمیعا۔ (اخبار الاخیار، صہ ۳)

۱۲۔ انا اعطینک الکوثر۔ (انجام آثار، صہ ۸۵)

هل بعد هذا الرجل من المسلمین اهم یحکم بکونه من الدجالین

الكافرين المرتدين وما قولهم زاد فضلهم بخليفة الذى هو ابنه والذى يدعو الناس لاتباعه وما قولهم زادت بركاتهم بحق اتباع المرزا غلام احمد قاديانى واتباع خليفته وفى معاشرة المسلمين لهم وهل من يتبع المرزا المذكور او خلفائه يمرق من الدين۔ افتونا ماجورين

(فی ۳ صفر الخیر ۱۳۴۱ ۱۳ / ۲۷ ایلول ۱۹۲۲ء)

الاجوبة

۱۔ بسم الله الرحمن الرحيم۔ وبه ثقى۔ نعم هو واشياعه واتباعه من الضالين الذين مرقوا عن الدين وخرجوا عن ربقة المسلمين۔

(الراجى محمد مهدى الكاظمى الخالصى عفى عنه)

۲۔ بسم الله الرحمن الرحيم۔ لاريب فى كفر صاحب هذه المقالات۔

(حرره خادم الشرع المبين السيد حسن صدر الدين)

۳۔ الحمد الله المنزه عن الشريک والنظير والوزير الذى ليس كمثله شى وهو اللطيف الخبير۔ والصلوة والسلام على سيدنا محمدن البشير النذير خاتم النبيين وامام المرسلين وسيد الخلق أجمعين المنزل عليه {وَمَآ اَرْسَلْنٰکَ اِلَّا كَآفَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا} والمنزل عليه {مَاكَانَ مُحَمَّدٌ اَبَآ اَحَدٍ مِّنْ رِّجَالِكُمْ وَلٰكِنْ رَّسُوْلَ اللهِ وَخَاتَمَ النَّبِيّٖنَ} وعلى اله وأصحابه الطيبين الطاهرين القامعين لاهل الزيغ والضلال والملحدين۔

اما بعد: فان هذا الرجل المذكور فى السؤال واتباعه الناشرين لكتبهم المشحونة بالكفر والضلال لا يشک مسلم انهم من الكفرة المارقين عن الدين فان من احتقر نبياً ادّعى وحياً أو نبوة فمن المعلوم من الدين بالضرورة انه

کافر یجب علی ولات الامور قتله بحکم {اِنَّمَا جَزٰٓؤُا الَّذِیْنَ یُحَارِبُوْنَ اللّٰہَ وَرَسُوْلَہٗ وَیَسْعَوْنَ فِی الْاَرْضِ فَسَادًا اَنْ یُّقَتَّلُوْٓا اَوْ یُصَلَّبُوْٓا} (الآیۃ)۔ وأی محاربۃ اعظم من هذا المحاربۃ وای فساد اعظم من هذا الفساد ولا یخفی ما فی قوله تعالٰی: {وَمَنْ یَّبْتَغِ غَیْرَ الْاِسْلَامِ دِیْنًا فَلَنْ یُّقْبَلَ مِنْهُ} والوعید الشدید فی قوله تعالٰی ومن قال {اُوْحِیَ اِلَیَّ وَلَمْ یُوْحَ اِلَیْهِ شَیْءٌ وَّمَنْ قَالَ سَاُنْزِلُ مِثْلَ مَآ اَنْزَلَ اللّٰہُ} (الآیۃ)۔ هدانا الله وجمیع المسلمین للرشاد والسداد ولما فیه صلاح العباد وصلی الله علی سیدنا محمد وآله أصحابه وسلم۔

(۵ صفر الخیر ۱۳۰۱ ۔نائب الشرع شریف سابقا ومدرس مدرسۃ الخاتونیۃ عبدالوهاب الحسینی)

۴۔ جواب أخر

بسم اللّٰہ وحده والصلوٰۃ والسلام علی من لا نبی بعده وعلی أله وأصحابه وبعد فمن ادّعی النبوۃ أو الوحی الیه باحکام أو احتقر نبیاً مّا أو ان اللّٰہ جسم فلا تشک فی کفر من توقف بکفره للنصوص القاطعۃ فی ذلک۔

دستخط: پوست نشین۔ درگاہ سید سلطان علی سید ابراہیم الراوی الرفاعی۔ (حرره الفقیر الیه المدرس السید یوسف عطاء مدرس الرواس السید محمد رشید البغدادی)

ترجمہ: استفتاء وجواب استفتاء

چہ مے فرمائیند علمائے دینِ اسلام بحق مرزا غلام احمد قادیانی کہ در ہندوستان تا روزِ وفات دعاوی امور ذیل میکرد کہ:

۱۔ او مسیح موعود است۔

۲۔ او مہدی موعود است۔

۳۔ او نبی است۔

۴۔ او رسول است۔

۵۔ او مجسم ربانی است۔

و دعوی میکند که او از بعض انبیاء افضل است که حضرت عیسیٰ علیہ السلام و حضرت محمد ﷺ هم در ایشان اند۔ و بالفاظ سفیهانه مذمت حضرت حسین رضی اللہ عنہ کرد۔ و اہانت و تکفیر علمائے اسلام میکند۔

و او دعویٰ مے کند که او را وحی حسب ذیل میشود:

۱۔ خدا از عرش تحمید تو میکند و سوئے تو پیاده می آید۔

۲۔ تو از آب من هستی۔

۳۔ تو بجائے اولاد من هستی۔

۴۔ تو همچو پسرِ من هستی۔

۵۔ تو از من هستی و من از تو۔

۶۔ اگر تو نبهاشی من افلاک را پیدا نه کردم۔

۷۔ کاریکه اراده اش میکنی۔ و بگوئی که بشود۔ الحال میشود۔

۸۔ و نه رستادیم ترا الا کن رحمت برائے عالمیان۔

۹۔ ترا برائے نفس خود اختیار کردیم و زمین و آسمان چنانکه همراه من اند همراه تو اند راز تو راز من است۔

۱۰۔ پسرِ من بشنو۔

۱۱۔ بگوائے مردمان من رسول اللہ هستم جانب جمله شما۔

۱۲۔ ما ترا کوثر عطا کردیم۔

بعد از چنین دعاوی این مدعی منجملہ مسلمین است یا از دجالین کافرین مرتدین۔

وچہ حکم است برائے اطاعت کنندگان مرزا غلام احمد و برائے مطیعان خلیفہ اش کہ پسر اوست آنکہ مردم را دعوت میکند برائے اتباعِ او۔ وچیست حکم اطاعت خلیفہ او و معاشرت اسلامیان ہمراہ اوشان۔ وکسیکہ اطاعت مرزا مذکور بکند از دین اسلام خاج میشود یا نہ۔ برائے ما مسلمانان برین فتویٰ عطا فرمائیند۔ خدا شمایان را جزاءِ عطا فرماید۔

جوابات

۱۔ بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ وبہٖ نثق بلے۔ مرزا قادیانی و جماعت و اتباع او گمراہاںند آنانکہ از دین اسلام خارج شدہ است۔ (الراجی محمد مہدی الکاظمی الخالصی عفی عنہ)

۲۔ بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ در کفر چنین دعویٰ کنندہ شکے نیست۔ (حررہ الشرع المبین السید حسن صدر الدین)

۳۔ حمد خدائے را کہ منزہ است از شریکے ونظیرے کہ مثل او چیزے نیست و اوست لطیف و خبیر و سلام بر سردار مایان محمد ﷺ بشیر و نذیر کہ خاتم و امام المرسلین و سردار جملۂ مخلوقات است نازل شدہ است بر و کہ "نفرستادیم شمارا کہ بشارت دہندہ وترسانندہ جملہ مخلوق"۔ ونازل کرد براو کہ "نیست محمد ﷺ بدرِ کسے از زشما مردم لکن اوست وختم کنندۂ انبیاء" درود وسلام باد بر آل واصحاب وطاہرین او کہ بیخکنی کنندگان اہل زیغ وضلال وملحدین اند۔

بعد ازین باید دانست کہ مرزاے مذکور و تابعین اوشائع کنندگان کتب ہائے و یرا کہ درانہا کفر و گمراہی مسطور است شکے نیست کہ ایشان کافراند خارج۔ پس ہر آئینہ کسیکہ تحقیر نبی کند یا دعویٰ وحی بکند بالیقین او کافر است و براولی الامور قتل او واجب است بحکم

کریمہ ''جزاین نیست جزائے کسانیکہ محاربہ میکنند با خداہ رسول و در زمین سعی مفسدانہ میکنند قتل کردہ شوند یا بردار کشیدہ شوند''۔ وکدام محاربہ ایست بزرگتر ازیں محاربہ کہ مرزا قادیانی باخدا ورسول میکند وکدام فساد یست بزرگتر ازیں فساد ومخفی نماند آنچہ خدا تعالیٰ دریں آیہ فرمودہ ''وکسیکہ بغیر اسلام دین دیگر میطلبد ازو قبول کردہ نشود و وعید شدید است درین فرمان خدا تعالیٰ ''وکسیکہ گفت وحی کردہ شد سوئے من حالانکہ وحی کردہ نشد سوئے او وکسیکہ گفت زود نازل خواہم کرد قرآن چنانکہ خدا نازل کرد''۔ خدا تعالیٰ مارا و جملہ مسلمانانرا ہدایت رشد وسداد فرماید کہ دراں صلاح بندگان باشد۔ ورحمت خدا باد برسردارِ ما محمد ﷺ و بر آل واصحاب او۔ (دستخط: نائب الشرع شریف عبدالوہاب حسینی، سنی بغداد)

۴۔ **جواب دیگر**: باسم خدا کہ واحد است ذات او و درود سلام بر ذاتیکہ نیست کسے نبی بعداد۔ وبرآل واصحاب او۔ پس کسیکہ دعویٰ نبوت یا وحی باحکام کرد یا تحقیر کسے نبی نمود یا برائے خدا جسم قرارداد۔ پس کسیکہ در کفر ایں شک کند در کفر او ہم شک نیست بروئے نصوص قاطعہ درین باب۔

(دستخط: بوست نشین درگاہِ سلطان علی سید ابراہیم الراوی الرفاعی، سنی مفتی عراق۔ حررہ الفقیر الیہ المدرس السید یوسف عطا، سنی مفتی عراق۔ مدرس الرواس سید محمد رشید بغدادی، سنی مفتی)

فتویٰ علمائے ہندوستان دربارہ تکفیر مرزائیان وعدم جواز مناکحتِ مسلمانان با مرزائیان

سوال: چہ میفرمائیند علمائے دین ومفتیان شرع مبین بحق مرزائیان (مریدانِ مرزا) کہ جملہ عقائد مرزا غلام احمد قادیانی (مدعی نبوت) راتسلیم میکنند۔ او را مسیح موعود میدانند

درسالتش را قائل اند حالانکہ علمائے عرب وعجم درحق ایشاں فتویٰ کفر دادہ اند۔ اگر بحالتِ بے علمی کسے مسلمان بایشاں مناکحت بکند بعدش معلوم شود کہ شوہر مرزائی است۔ دریں صورت منکوحہ مسلمہ بغیر طلاق مرزائی (شوہر خود) بامسلمان نکاح کردن میتواند یانہ۔ ونکاح بامرزائی جائز بود یانا جائز۔ بینو بالتفصیل جزاکم اللّٰہ ربُ الجلیل۔

الجواب: نکاح زن سنیہ بامرد مرزائی جائز نیست۔ والدزن سنیہ رااختیار است کہ بغیر طلاق ازمردِ مرزائی دختر خود بہ نکاح کسے سنی بدہد۔ وفرض است کہ بجرد اطلاع اوراازمرزائی جدا بکند کہ صحبتش باوزنا است۔ وبعینہ ہماں حکم دارد کہ کسے دختر خودرابلانکاح بخانۂ ہندوئے بفرستد بلکہ ازاں ہم بدتراست کہ آنجا نکاح راعقیدۃً حرام میدانند۔ وانیجا بنام نہادِ نکاح حرام راحلال یقین میکرد (معاذاللّٰہ) الحال اوراازمرائی جدا کنانیدن فرض است باز باکسے سنی کہ بخواہد نکاح جائز است۔ چنانچہ در" ردّالمحتار" است قولہ: حرم نکاح الوثنیۃ وفی شرح الوجیز وکل مذہب تکفر بہ معتقدہ... (الخ)۔ ودر" درمختار" است ویبطل منہ اتفاقا مایعتمد الملۃ وھی خمس النکاح والذبیحۃ... (الخ)۔

کتبہ: عبدالنبی نواب مرزاعفی عنہ، سنی حنفی بریلوی

۱......صح الجواب واللّٰہ تعالٰی أعلم۔ فقیر احمد رضا خان عفی عنہ بریلوی۔

۲......بے شک بلاتردد نکاح بجائے دگر جائز است چراکہ بامرزائی نکاح باطل محض است وزنائے خالص کہ او مرتد است ونکاح مرتد اصلا باکسے عورت جائز نیست وضرورت طلاق آنجا افتد کہ نکاح شدہ باشد نہ درزنا۔ درفتاویٰ عالمگیری نوشتہ ولا یجوز للمرتد ان یتزوج مرتدۃ ولا مسلمۃ ولا کافرۃ اصلیۃ۔ واللّٰہ اعلم وعلمہ اتم۔

۳......حررہ الفقیر القادری وصی احمد حنفی، مدرسۃ الحدیث الدائر فی پیلی بھیت

۴......الفقیر محمد ضیاء الدین۔

۵......عبدالاحد مدرس مدرسۃ الحدیث پیلی بھیت۔

۶......العبد الاثیم محمد ابراہیم الحنفی القادری بدایون۔

۷......محمد عبدالمقتدر القادری البدایونی۔

۸......محمد عبدالماجد عفی عنہ، مہتمم مدرسہ شمسیہ بدایونی۔

۹......احقر العباد فدوی علی بخش گنہ پنڈر۔

۱۰......احقر العباد سید شہاب الدین نقشبندی جالندھری۔

۱۱......محمد شرافت اللہ رام پوری۔

۱۲......محمد علی رضا خان عفی عنہ رامپوری۔

۱۳......محمد معز اللہ خان مدرس عالیہ رامپور۔

۱۴......محمد گلاب خان رامپوری۔

۱۵......خواجہ امام الدین صدیقی مدرس پشاوری عفی عنہ۔

۱۶......محمد یونس پشاوری عفی عنہ۔

۱۷......نور الحق عفی عنہ پشاوری مانسہروی۔

۱۸......محمد عبدالحکیم صواتی پشاوری عفی عنہ۔

۱۹......نور الحسن مہتمم مدرسہ جامع العلوم کانپور۔

۲۰......محمد میر عالم پشاوری ہزاروی۔

۲۱......محمد عبدالوہاب عفی عنہ پشاوری۔

۲۲......مفتی عبدالرحیم ولد مفتی عبدالمجید مرحوم پشاور۔

۲۳......احمد علی مدرس مدرسہ عربیہ میرٹھ اندر کوٹ۔

۲۴......محمد قمر الدین عفی عنہ رامپوری۔

۲۵......سردار احمد مجددی رامپوری۔

۲۶......احمد علی عفی عنہ لاہوری۔

۲۷......خان زمان خان عفی عنہ مدرس جامع العلوم کانپور۔

۲۸......محمد یار خطیب مسجد طلائی لاہور۔

۲۹......ابوالحسن حقانی خلف الرشید مولوی عبدالحق حقانی دہلوی۔

۳۰......احقر دوست محمد جالندھری۔

۳۱......غلام محمد مدح پوری نمبر دار چک نمبر ۲۵۵ گ ضلع لائلپور۔

۳۲......فقیر محمد یونس عفی عنہ قادری حنفی کشمیری مولداً۔

۳۳......احمد علی مدرس جامع العلوم کانپور۔

۳۴......محمد عبدالعزیز عفی عنہ مدرس لاہور۔

۳۵......فیض الحسن مدرس نعمانیہ مدرسہ لاہور۔

۳۶......عزیز الرحمن عفی عنہ مدرسہ عربیہ دیوبند۔

۳۷......گل محمد مدرس مدرسہ عالیہ دیوبند۔

۳۸......بندہ اصغر حسین عفی عنہ دیوبند۔

۳۹......محمد سہول عفی عنہ مدرس دیوبند۔

۴۰......شبیر احمد عفی عنہ دیوبند۔

۴۱......نبی بخش حکیم رسول نگری۔

۴۲......محمد منور علی عنہ رامپوری۔

۴۳......رشید الرحمان رامپوری حال وارد جالندھر۔

۴۴......محمد ریحان حسین عفی عنہ۔

۴۵......ہادی رضا خان رئیس لکھنؤ۔

۴۶......محمد عبد السلام ٹوہانوی حصار۔

۴۷......فقیر سید عبد الرسول عفی عنہ جالندھری۔

۴۸......مولوی عبد الرزاق راہوں۔

۴۹......حبیب الرحمن منچن آبادی۔

گزارش: واضح باد کہ انجمن تائید اسلام در شہر لاہور (پنجاب) از سیزدہ سال قائم است و بذریعہ اشتہارات و رسالجات ماہواری خود جوابات کفریات و اعتراضات فرقۂ ضالّہ مرزائیہ مید ہد و رسالجات و اشتہارات درمیانِ مردمِ غربا مفت تقسیم میکند۔ و بفضل خدا بسیارے از مسلمانان کہ از چرب زبانی مریدانِ مدعی نبوت (مرزا قادیانی) بدامِ او افتادہ بودندن تائب شدند از کفریات مرزا نفور گشتہ اند۔ الحال مریدان مرزا برائے ترویجِ عقائد فاسدۂ خود بیرون از ہندوستان (انگلینڈ و فرانس وغیرہ) رفتہ بنام اسلام عقائد خود را رواج مید ہند۔ لہٰذا بزبان انگریزی نیز کتب طبع کنایندہ برائے انسداد این فتنہ از جانب انجمن تائید اسلام فرستادہ شد۔ ہنوز کہ شر انگیزی ایں فرقۂ ضالّہ در افغانستان نمودار شد این کتاب در ابطالِ عقائد ایشاں تیار کردہ مفت تقسیم میکند۔ انجمن صلۂ ایں خدمتِ اسلام بغیر از خدا نخواہد الا خدمتِ قوم ودینِ اسلام است۔ و بارے چوں تقسیم شود کشید نش آسان تر گردد۔ اگر کسانے صاحب دل و ارباب استطاعت بطیب خاطر درین کار خیر شرکت فرمائیند مستحق شکریۂ

اراکین انجمن خواہند شد کہ ؎

ع بر کریماں کارہا دشوار نیست

غیر مستطیع اصحاب را باید کہ ایں کتاب مفت طلب کنند۔

محمد پیر بخش پنشنر پوسٹماسٹر و آنریری سکرٹری انجمن تائید اسلام

اندرون بھاٹی دروازہ لاہور۔